

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (prvo prošireno vijeće)

13. prosinca 2018.*

„Izvanugovorna odgovornost – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja donesene protiv Irana – Zamrzavanje financijskih sredstava – Uvrštenje i zadržavanje tužiteljeva imena na popisima osoba i subjekata na koje se primjenjuju mjere ograničavanja – Imovinska šteta – Neimovinska šteta”

U predmetu T-558/15,

Iran Insurance Company, sa sjedištem u Teheranu (Iran), koji zastupa D. Luff, odvjetnik,

tužitelj,

protiv

Vijeća Europske unije, koje zastupaju B. Driessen i M. Bishop, u svojstvu agenata,

tuženika,

koje podupire:

Europska komisija, koju zastupaju F. Ronkes Agerbeek i R. Tricot, u svojstvu agenata,

intervenijent,

povodom zahtjeva na temelju članka 268. UFEU-a za naknadu neimovinske i imovinske štete koju je tužitelj navodno pretrpio uslijed donošenja Odluke Vijeća 2010/644/ZVSP od 25. listopada 2010. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2007/140/ZVSP (SL 2010., L 281, str. 81.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 3., str. 255.), Uredbe Vijeća (EU) br. 961/2010 od 25. listopada 2010. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 423/2007 (SL 2010., L 281, str. 1.), Odluke Vijeća 2011/783/ZVSP od 1. prosinca 2011. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (SL 2011., L 319, str. 71.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 11., str. 104.), Provedbene uredbe Vijeća (EU) br. 1245/2011 od 1. prosinca 2011. o provedbi Uredbe br. 961/2010 (SL 2011., L 319, str. 11.), i Uredbe Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe br. 961/2010 (SL 2012., L 88, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 4., str. 194.), kojima je tužiteljevo ime uvršteno i zadržano na popisima osoba i subjekata na koje su se primjenjivale mjere ograničavanja,

* Jezik postupka: engleski

OPĆI SUD (prvo prošireno vijeće),

u sastavu: I. Pelikánová (izvjestiteljica), predsjednica, V. Valančius, P. Nihoul, J. Svingens i U. Öberg, suci,

tajnik: N. Schall, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 20. ožujka 2018.,

donosi sljedeću

Presudu

I. Okolnosti spora

- 1 Ovaj predmet spada u okvir mjera ograničavanja uvedenih radi stvaranja pritiska na Islamsku Republiku Iran kako bi prestala s nuklearnim aktivnostima koje predstavljaju rizik od širenja nuklearnog oružja i s razvojem sustava za ispaljivanje nuklearnog oružja (u daljnjem tekstu: širenje nuklearnog oružja).
- 2 Tužitelj, Iran Insurance Company, također poznat pod nazivom Bimeh Iran, jest iransko društvo za osiguranje.
- 3 Dana 9. lipnja 2010. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda donijelo je Rezoluciju 1929 (2010) kojom se proširuje doseg primjene mjera ograničavanja određenih prethodnim rezolucijama 1737 (2006) od 27. prosinca 2006., 1747 (2007) od 24. ožujka 2007. i 1803 (2008) od 3. ožujka 2008., te uvede dodatne mjere ograničavanja protiv Islamske Republike Irana.
- 4 Odlukom Vijeća 2010/413/ZVSP od 26. srpnja 2010. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2007/140/ZVSP (SL 2010., L 195, str. 39.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 3., str. 220.) tužiteljevo je ime uvršteno na popis iz Priloga II. navedenoj odluci.
- 5 Posljedično, tužiteljevo je ime uvršteno na popis iz Priloga V. Uredbi Vijeća (EZ) br. 423/2007 od 19. travnja 2007. o mjerama ograničavanja protiv Irana (SL 2007., L 103, str. 1.).
- 6 Uvrštenje tužiteljeva imena na popis iz točke 5. ove presude stupilo je na snagu na dan kada je Provedbena uredba Vijeća (EU) br. 668/2010 od 26. srpnja 2010. o provedbi članka 7. stavka 2. Uredbe br. 423/2007 (SL 2010., L 195, str. 25.) objavljena u *Službenom listu Europske unije*, to jest 27. srpnja 2010. Za posljedicu je imalo zamrzavanje tužiteljevih financijskih sredstava i gospodarskih izvora (u daljnjem tekstu: zamrzavanje financijskih sredstava ili mjere ograničavanja).
- 7 Uvrštenje tužiteljeva imena na popise navedene u točkama 4. i 5. ove presude temeljilo se na sljedećim razlozima:

„[Tužitelj] je [osigurao] kupnju raznih proizvoda koji se mogu koristiti u programima koji se nalaze pod sankcijama na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti [...] br. 1737. Osigurani kupljeni artikli uključuju rezervne dijelove za helikoptere, elektroniku te računala s aplikacijama za zrakoplove i navigaciju projektila.”

- 8 Dopisom od 9. rujna 2010. tužitelj je od Vijeća Europske unije zatražio da uvrštenje njegova imena na predmetne popise preispita s obzirom na informacije koje mu je on priopćio. On je također zahtijevao dostavu dokaza koji opravdavaju to uvrštenje. Naposljetku je zahtijevao da ga se sasluša.
- 9 Odlukom 2010/644/ZVSP od 25. listopada 2010. o izmjeni Odluke 2010/413 (SL 2010., L 281, str. 81.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 3., str. 255.) Vijeće je nakon preispitivanja tužiteljeva položaja zadržalo njegovo ime na popisu iz Priloga II. Odluci 2010/413 s učinkom od tog istog dana.
- 10 Prilikom donošenja Uredbe Vijeća (EU) br. 961/2010 od 25. listopada 2010. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe br. 423/2007 (SL 2010., L 281, str. 1.), tužiteljevo je ime s učinkom od 27. listopada 2010. uvršteno na popis iz Priloga VIII. navedenoj uredbi.
- 11 Dopisom od 28. listopada 2010., koji je tužitelj primio 23. studenoga 2010., Vijeće ga je obavijestilo da nakon preispitivanja njegova položaja s obzirom na očitovanja sadržana u dopisu od 9. rujna 2010., on mora ostati podvrgnut mjerama ograničavanja.
- 12 Dopisom od 28. prosinca 2010. tužitelj je opovrgnuo činjenice koje je Vijeće utvrdilo protiv njega. Radi ostvarivanja svojih prava obrane, on je zatražio uvid u spis.
- 13 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 7. siječnja 2011. tužitelj je pokrenuo postupak čiji je predmet u bitnome bilo poništenje popisa navedenih u točkama 4. i 5. ove presude, u dijelu u kojem su se odnosili na njega. Ta je tužba bila zavedena pod brojem T-12/11.
- 14 Dopisom od 22. veljače 2011. Vijeće je tužitelju dostavilo ulomke koji su se odnosili na njega i koji su proizlazili iz prijedloga za uvrštenje koje su dostavile države članice i koji se nalaze u njegovim popratnim bilješkama navedenima pod oznakama 13413/10 EXT 6 i 6726/11.
- 15 Dopisom od 29. srpnja 2011. tužitelj je ponovno osporio postojanje činjenica koje mu je Vijeće pripisalo.
- 16 Svojom Odlukom 2011/783/ZVSP od 1. prosinca 2011. o izmjeni Odluke 2010/413 (SL 2011., L 319, str. 71.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 11., str. 104.) i svojom Provedbenom uredbom (EU) br. 1245/2011 od 1. prosinca 2011. o provedbi Uredbe br. 961/2010 (SL 2011., L 319, str. 11.), Vijeće je nakon preispitivanja tužiteljeva položaja zadržalo njegovo ime na popisima iz Priloga II. Odluci 2010/413, kako je izmijenjena Odlukom 2010/644, i iz Priloga VIII. Uredbi br. 961/2010, s učinkom od 1. odnosno 2. prosinca 2011.
- 17 Dopisom od 5. prosinca 2011. Vijeće je tužitelja obavijestilo da i dalje mora podlijetati mjerama ograničavanja.
- 18 Dopisom od 13. siječnja 2012. tužitelj je ponovno zatražio uvid u spis.
- 19 Dopisom 21. veljače 2012. Vijeće je tužitelju dostavilo dokumente koji se odnose na „odluku [...] od 1. prosinca 2011. o zadržavanju na snazi mjera ograničavanja [protiv njega]”.
- 20 Odluka Vijeća 2012/35/ZVSP od 23. siječnja 2012. o izmjeni Odluke 2010/413 (SL 2012., L 19, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 12., str. 170.) stupila je na snagu na dan donošenja. Njezinim člankom 1. točkom 7. izmijenjen je od ovog potonjeg datuma članak 20. Odluke 2010/413 na način da je uveden, među ostalim, novi kriterij koji se temelji na potpori, osobito financijskoj, koja se pruža iranskoj vladi. Taj isti kriterij unesen je u članak 23. stavak 2. točku (d) Uredbe Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe br. 961/2010 (SL 2012., L 88, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 4., str. 194.).

- 21 Prilikom donošenja Uredbe br. 267/2012, tužitelj je ime iz istih razloga poput onih već spomenutih u točki 7. ove presude i s učinkom od 24. ožujka 2012. uvršteno na popis iz Priloga IX. navedenoj uredbi (u daljnjem tekstu, zajedno s popisima iz Priloga II. Odluci 2010/413, kako je izmijenjena Odlukom 2010/644, i iz Priloga VIII. Uredbi br. 961/2010: sporni popisi).
- 22 Podneskom podnesenim tajništvu Općeg suda 4. lipnja 2012. tužitelj je prilagodio svoj tužbeni zahtjev u predmetu T-12/11 kako bi njime tražio, u biti, poništenje svih spornih popisa u dijelu u kojem su se odnosili na njega.
- 23 Presudom od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401), Opći je sud, među ostalim, poništio sporne popise u dijelu u kojem su se odnosili na tužitelja i to zato što nisu bili potkrijepljeni dokazima. Budući da protiv te presude nije podnesena nikakva žalba, ona je postala pravomoćna.
- 24 Odlukom 2013/661/ZVSP od 15. studenoga 2013. o izmjeni Odluke 2010/413 (SL 2013., L 306, str. 18.) i Provedbenom uredbom (EU) br. 1154/2013 od 15. studenoga 2013. o provedbi Uredbe br. 267/2012 (SL 2013., L 306, str. 3.), Vijeće je zadržalo na snazi mjere ograničavanja donesene protiv tužitelja na osnovi novog kriterija koji se temelji na potpori, osobito financijskoj, koja se pruža iranskoj vladi. Ti su akti stupili na snagu 16. studenoga 2013., to jest na dan njihove objave u *Službenom listu*.
- 25 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 29. siječnja 2014. tužitelj je pokrenuo postupak za poništenje akata od 15. studenoga 2013. kojima se na snazi zadržavaju mjere ograničavanja donesene protiv njega. Ta je tužba bila zavedena pod brojem T-63/14.
- 26 Presudom od 3. svibnja 2016., Iran Insurance/Vijeće (T-63/14, neobjavljena, EU:T:2016:264), Opći je sud odbio tužbu i tužitelju naložio snošenje troškova.
- 27 Dopisom od 25. srpnja 2015. tužitelj je Vijeću podnio prethodni zahtjev za naknadu štete navodno pretrpljene zbog mjera ograničavanja donesenih protiv njega primjenom Provedbene uredbe br. 668/2010 i Odluke 2010/413. Vijeće nije odgovorilo na taj dopis.

II. Postupak i zahtjevi stranaka

- 28 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 25. rujna 2015. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak. Predmet je zbog povezanosti bio dodijeljen prvom vijeću Općeg suda.
- 29 Vijeće je 15. siječnja 2016. podnijelo odgovor na tužbu.
- 30 Aktom podnesenom tajništvu Općeg suda 16. ožujka 2016. Europska komisija zatražila je intervenciju u ovaj postupak u potporu zahtjevu Vijeća.
- 31 Vijeće je 14. travnja 2016. podnijelo svoja očitovanja o zahtjevu za intervenciju. Tužitelj nije u za to određenom roku podnio očitovanja o ovom zahtjevu.
- 32 Tužitelj je 13. svibnja 2016. podnio repliku.
- 33 Odlukom predsjednika bivšeg prvog vijeća Općeg suda od 18. svibnja 2016., donesenom u skladu s člankom 144. stavkom 4. Poslovnika Općeg suda, Komisiji je dopušteno intervenirati u ovaj spor.
- 34 Vijeće je 8. srpnja 2016. podnijelo odgovor na repliku.
- 35 Komisija je 19. srpnja 2016. podnijela intervencijski podnesak. Dana 7. rujna odnosno 11. listopada 2016. Vijeće i tužitelj podnijeli su svoja očitovanja o tom podnesku.

- 36 Na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud (prvo vijeće) donio je mjeru upravljanja postupkom u vidu saslušanja stranaka o mogućem prekidu postupka do odluke Suda kojom se završava postupak u predmetu C-45/15 P, Safa Nicu Sepahan/Vijeće. U za to određenom roku glavne su stranke podnijele svoja očitovanja u tom pogledu.
- 37 Uslijed promjene sastava vijeća Općeg suda, na temelju članka 27. stavka 5. Poslovnika, sudac izvjestitelj raspoređen je u prvo vijeće kojemu je slijedom toga dodijeljen ovaj predmet.
- 38 Uzevši u obzir očitovanja glavnih stranaka, predsjednik prvog vijeća Općeg suda odlučio je odlukom od 10. listopada 2016. prekinuti postupak u ovom predmetu.
- 39 Nakon objave presude od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće (C-45/15 P, EU:C:2017:402) i na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud (prvo vijeće) donio je mjeru upravljanja postupkom u vidu saslušanja stranaka o posljedicama koje za ovaj predmet mogu proizaći iz navedene presude. U za to određenom roku glavne su stranke podnijele svoja očitovanja u tom pogledu.
- 40 Dopisom podnesenim tajništvu Općeg suda 12. srpnja 2017., tužitelj je u skladu s člankom 106. stavkom 1. Poslovnika zatražio održavanje rasprave.
- 41 Dana 14. prosinca 2017., primjenom članka 28. Poslovnika i na prijedlog prvog vijeća, Opći sud odlučio je ovaj predmet uputiti proširenom sastavu suda.
- 42 Na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud odlučio je otvoriti usmeni dio postupka, prikupiti očitovanja glavnih stranaka glede mogućeg spajanja ovog predmeta s predmetom T-559/15, Post Bank Iran/Vijeće radi usmenog dijela postupka, te strankama postaviti određena pitanja. Stranke su tim zahtjevima udovoljile u za to određenim rokovima.
- 43 Odlukom od 9. veljače 2018. predsjednik prvog vijeća Općeg suda odlučio je ovaj predmet spojiti s predmetom T-559/15, Post Bank Iran/Vijeće, u svrhu usmenog dijela postupka.
- 44 Na raspravi od 20. ožujka 2018. stranke su saslušane prilikom svojih izlaganja i prilikom davanja odgovora na usmena pitanja koja je postavio Opći sud. U svojim odgovorima tužitelj je, među ostalim, ukazao na nezakonitost koja je utvrđena u presudi od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401), i koju je istaknuo u prilog svojem zahtjevu za naknadu štete, a što je uneseno u zapisnik s rasprave.
- 45 U tužbi tužitelj od Općeg suda zahtijeva u bitnome da:
- naloži Vijeću da mu po osnovi naknade imovinske i neimovinske štete, koju je pretrpio zbog nezakonitog izvršenja svojeg imena na sporne popise između srpnja 2010. i studenoga 2013. na temelju Odluke 2010/644, Uredbe br. 961/2010, Odluke 2011/783, Provedbene uredbe br. 1245/2011 i Uredbe br. 267/2012 (u daljnjem tekstu: sporni akti), isplati iznos od 4 774 187,07 eura, 84 767,66 funti sterlinga (GBP) (oko 94 939 eura) i 1 532 688 američkih dolara (USD) (oko 1 318 111 eura), kao i bilo koji drugi iznos koji se može utvrditi tijekom postupka;
 - naloži Vijeću snošenje troškova.
- 46 U stadiju replike i svojih očitovanja o intervencijskom podnesku, tužitelj je preinačio svoj zahtjev za naknadu štete i od tada po osnovi naknade pretrpljene neimovinske i imovinske štete potražuje iznos od 3 494 484,07 eura, 84 767,66 GBP (oko 94 939 eura), 33 945 milijuna iranskih rijala (IRR) (oko 678 900 eura) i 1 532 688 USD (oko 1 318 111 eura), kao i bilo koji drugi iznos koji se može utvrditi tijekom postupka.

47 Vijeće od Općeg suda u bitnome zahtijeva da:

- djelomično odbije tužbu zbog nenadležnosti za odlučivanje o njoj, i da je u preostalom dijelu odbaci kao očitu nedopuštenu, ili, u svakom slučaju, odbije kao očito neosnovanu;
- naloži tužitelju snošenje troškova.

48 Komisija od Općeg suda zahtijeva da tužbu odbije u cijelosti.

III. Pravo

A. Nadležnost Općeg suda

49 U odgovoru na repliku, Vijeće, koje Komisija podupire, navodi da u dijelu u kojem je tužitelj svoj zahtjev za naknadu štete zasnovao na nezakonnosti izvršenja svojeg imena na popis iz Priloga II. Odluci 2010/413, kako je izmijenjena Odlukom 2010/644, Opći sud nije nadležan za odlučivanje o ovoj tužbi, jer mu člankom 275. drugim stavkom UFEU-a nije dodijeljena nadležnost za odlučivanje o zahtjevu za naknadu štete zasnovanom na nezakonnosti akta zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP).

50 U svojim pisanim odgovorima na pitanja Općeg suda (vidjeti točku 42. ove presude), tužitelj tvrdi da je argument Vijeća o postojanju zapreke vođenju postupka nedopušten jer je nepravodoban te da nije osnovan jer su u ovom slučaju akti ZVSP-a provedeni uredbama donesenima na temelju članka 215. UFEU-a.

51 U tom se pogledu mora podsjetiti na to da se argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji je istaknut u stadiju odgovora na repliku, iako je mogao biti istaknut od stadija odgovora na tužbu, mora smatrati nepravodobnim (vidjeti u tom smislu presudu od 18. veljače 2016., Jannatian/Vijeće, T-328/14, neobjavljenu, EU:T:2016:86, t. 29.). Ovaj argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji je Vijeće moglo istaknuti od stadija odgovora na tužbu, jest nepravodoban i kao takav nedopušten.

52 Međutim, u skladu s člankom 129. Poslovnika, Opći sud može u svakom trenutku po službenoj dužnosti, nakon što sasluša glavne stranke i nezavisnog odvjetnika, odlučiti o postojanju apsolutnih zapreka vođenju postupka, među kojima se prema sudskoj praksi nalazi nadležnost suda Europske unije za odlučivanje o tužbi (vidjeti u tom smislu presude od 18. ožujka 1980., Ferriera Valsabbia i dr./Komisija, 154/78, 205/78, 206/78, 226/78 do 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 i 85/79, EU:C:1980:81, t. 7., i od 17. lipnja 1998., Svenska Journalistförbundet/Vijeće, T-174/95, EU:T:1998:127, t. 80.).

53 Iz članka 24. stavka 1. drugog podstavka šeste rečenice UEU-a i članka 275. prvog stavka UFEU-a proizlazi da Sud načelno nije nadležan ni za odredbe primarnog prava o ZVSP-u ni za pravne akte donesene na temelju tih odredaba. Samo iznimno u području ZVSP-a, u skladu s člankom 275. drugim stavkom UFEU-a, postoji nadležnost sudova Unije. Ona obuhvaća, s jedne strane, nadzor poštovanja članka 40. UEU-a, te, s druge strane, tužbe za poništenje koje pojedinci podnesu pod uvjetima utvrđenima u članku 263. četvrtom stavku UFEU-a protiv mjera ograničavanja koje je Vijeće donijelo u okviru ZVSP-a. S druge strane, članak 275. drugi stavak UFEU-a ne dodjeljuje Sudu nikakvu nadležnost za odlučivanje o bilo kakvoj tužbi za naknadu štete (presuda od 18. veljače 2016., Jannatian/Vijeće, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, t. 30.).

54 Proizlazi da tužba za naknadu štete koja je navodno pretrpljena zbog donošenja akta u području ZVSP-a ne ulazi u nadležnost Općeg suda (presuda od 18. veljače 2016., Jannatian/Vijeće, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, t. 31.).

- 55 Nasuprot tomu, Opći se sud uvijek smatrao nadležnim za odlučivanje o zahtjevu za naknadu štete koju je navodno pretrpjela osoba ili subjekt zbog mjera ograničavanja donesenih protiv njih u skladu s člankom 215. UFEU-a (presuda od 11. srpnja 2007., Sison/Vijeće, T-47/03, neobjavljena, EU:T:2007:207, t. 232. do 251., i presuda od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 45. do 149., koja je povodom žalbe potvrđena presudom od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402).
- 56 U ovom slučaju mjere ograničavanja donesene protiv tužitelja na temelju Odluke 2010/644 i Odluke 2011/783 provedene su spornim aktima koji su doneseni u skladu s člankom 215. UFEU-a.
- 57 Iz toga proizlazi da, iako Opći sud nije nadležan za odlučivanje o tužiteljevom zahtjevu za naknadu štete u dijelu kojim nastoji ishoditi naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog donošenja Odluke 2010/644 i Odluke 2011/783, on je, naprotiv, nadležan za odlučivanje o tom istom zahtjevu u dijelu koji se odnosi na naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog provedbe tih istih odluka na temelju spornih akata.
- 58 Slijedom toga, ovu je tužbu potrebno ispitati samo u dijelu u kojem se odnosi na naknadu štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog toga što su mjere ograničavanja donesene protiv njega u Odluci 2010/644 i Odluci 2011/783 bile provedene na temelju spornih akata.

B. Dopuštenost tužbe

- 59 Ne istaknuvši prigovor zasebnim aktom, Vijeće, koje Komisija podupire, smatra da je ova tužba očito nedopuštena po tome što ona u biti ne sadržava bitna činjenična pitanja na temelju kojih se može utvrditi, jesu li sve pretpostavke za postojanje odgovornosti Unije ispunjene u ovom slučaju.
- 60 Komisija dodaje da je s obzirom na datum podnošenja ove tužbe, to jest 25. rujna 2015., ona podnesena nakon roka od pet godina predviđenog u članku 46. Statuta Suda Europske unije, u dijelu koji se odnosi na naknadu štete koja je nastala prije 25. listopada 2010. U skladu sa sudskom praksom, ovu tužbu treba, dakle, proglasiti djelomično nedopuštenom. Smatra da se djelomična zastara zahtjeva može ispitati po službenoj dužnosti kao pitanje javnog poretka.
- 61 Vijeće smatra da se pitanje zastare izgleda ne postavlja u ovom slučaju jer tužitelj naknadu zahtijeva samo za uvrštavanje svojeg imena na sporne popise nakon 25. rujna 2010. Ipak navodi da bi se u slučaju da je došlo do zastare, ista mogla istaknuti po službenoj dužnosti kao pitanje javnog poretka.
- 62 Tužitelj tvrdi da argument o postojanju zapreke vođenju postupka, koji se u biti temelji na nepoštovanju zahtjeva za precizno navođenje iz članka 21. Statuta Suda Europske unije i članka 76. točke (d) Poslovnika, jest nedopušten jer je nepravodoban, a u svakom je slučaju neosnovan, jer je tužba bila dovoljno iscrpna, precizna i obrazložena. Glede argumenta o postojanju zapreke vođenju postupka kojim se u biti ističe djelomična zastara zahtjeva na kojemu se ovaj postupak temelji, on prigovara da je isti nedopušten i da ga Opći sud ne može ispitati po službenoj dužnosti jer se ne radi o apsolutnoj zapreci vođenju postupka. U svakom slučaju, taj argument o postojanju zapreke vođenju postupka nije osnovan.
- 63 Glede argumenta o postojanju zapreke vođenju postupka, koji se u biti temelji na nepoštovanju zahtjeva preciznog navođenja iz članka 21. Statuta Suda Europske unije i članka 76. točke (d) Poslovnika, valja podsjetiti da u skladu s navedenim odredbama svaka tužba mora sadržavati predmet spora kao i tužbene razloge i argumente. Ta naznaka mora biti dovoljno jasna i precizna kako bi se tuženiku omogućilo da pripremi obranu, a Općem sudu da odluči o tužbi, prema potrebi, bez dodatnih informacija. Kako bi se zajamčila pravna sigurnost i dobro sudovanje, da bi tužba bila dopuštena,

nužno je da bitni činjenični i pravni elementi na kojima se temelji proizlaze, makar i sažeto, ali na smislen i razumljiv način, iz samog njezina teksta (vidjeti po analogiji presudu od 3. veljače 2005., *Chiquita Brands i dr./Komisija*, T-19/01, EU:T:2005:31, t. 64. i navedenu sudsku praksu).

- 64 Valja također podsjetiti da je na temelju članka 340. drugog stavka UFEU-a, „[u] pogledu izvanugovorne odgovornosti Unija [...], u skladu s općim načelima koja su zajednička pravima država članica, dužna naknaditi svaku štetu koju njezine institucije ili službenici prouzroče pri obavljanju svojih dužnosti”. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, nastanak izvanugovorne odgovornosti Unije, u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a, zbog nezakonitog postupanja institucija, ovisi o ispunjenju skupa pretpostavki, to jest postupanje institucija mora biti nezakonito, mora se pretrpjeti stvarna šteta i mora postojati uzročna veza između postupanja i štete na koju se poziva (vidjeti presudu od 9. rujna 2008., *FIAMM i dr./Vijeće i Komisija*, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 106. i navedenu sudsku praksu; presude od 11. srpnja 2007., *Schneider Electric/Komisija*, T-351/03, EU:T:2007:212, t. 113., i od 25. studenoga 2014., *Safa Nicu Sepahan/Vijeće*, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 47.).
- 65 Stoga da bi se ispunili zahtjevi jasnoće i preciznog navođenja koji proizlaze iz članka 76. točke (d) Poslovnika, kako je protumačen u sudskoj praksi, tužba za naknadu štete koju je navodno uzrokovala institucija Unije mora sadržavati elemente na temelju kojih je moguće utvrditi postupanje koje tužitelj predbacuje instituciji, razloge zbog kojih tužitelj smatra da postoji uzročna veza između postupanja i štete koju je navodno pretrpio kao i karakter i opseg te štete (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 3. veljače 2005., *Chiquita Brands i dr./Komisija*, T-19/01, EU:T:2005:31, t. 65. i navedenu sudsku praksu).
- 66 U ovom slučaju tužitelj je u tužbi odredio postupanje koje predbacuje Vijeću, to jest donošenje spornih akata čija je nezakonitost utvrđena u presudi od 6. rujna 2013., *Iran Insurance/Vijeće* (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401). Osim toga, on je opisao i naveo iznos imovinske i neimovinske štete koju je navodno pretrpio zbog tih akata, to jest neimovinske štete koja se sastoji od povrede njegova dobrog ugleda i koja je procijenjena *ex aequo et bono* na iznos od jednog milijuna eura, i imovinske štete koja odgovara, prvo, gubitku kamata koje je mogao dobiti da je prenio u Iran i tamo ostvario prinos na financijska sredstva položena na njegovim računima u Uniji u iznosima od 2544,82 GBP (oko 2850 eura), 17 733,48 USD (oko 15 250 eura) i 421,05 USD (oko 362 eura), drugo, od gubitka kamata koje je mogao dobiti da je prenio u Iran i tamo ostvario prinos na iznose koje su mu tri društva za osiguranje i reosiguranje dugovala i to 557 196,09 eura, 82 222,84 GBP (oko 92 089 eura) i 1 532 266,95 USD (oko 1 317 749 eura), te, treće, gubitka zarade koji je pretrpio zbog nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika u iznosu koji je konačno procijenjen na 1 919 554,50 eura i nesklapanja ugovora o osiguranju tereta u iznosu koji je konačno procijenjen na 33 945 milijuna IRR (oko 678 900 eura). Naposljetku, on je objasnio da je tako pretrpljena neimovinska i imovinska šteta povezana s donošenjem spornih akata.
- 67 Sažetak u tužbi glede postupanja koje tužitelj predbacuje Vijeću, razlozi zbog kojih smatra da između postupanja i štete koju je navodno pretrpio postoji uzročna veza, kao i karakter i opseg te štete ispunjavaju zahtjeve preciznog navođenja koji proizlaze iz članka 76. točke (d) Poslovnika.
- 68 Slijedom toga, valja kao neosnovan odbiti argument Vijeća o postojanju zapreke vođenju postupka koji se temelji na nepoštovanju zahtjeva preciznog navođenja iz članka 21. Statuta Suda Europske unije i članka 76. točke (d) Poslovnika.
- 69 Glede argumenta o postojanju zapreke vođenju postupka koji je Komisija istaknula i u okviru kojeg tvrdi da zahtjev na kojem se ovaj postupak temelji jest djelomično obuhvaćen zastarom, valja naglasiti da se zahtjev Vijeća za odbijanje tog zahtjeva uopće ne zasniva na isticanju takve zastare. No, u skladu s člankom 40. četvrtim stavkom i člankom 53. prvim stavkom Statuta Suda Europske unije kao i člankom 142. stavkom 1. Poslovnika, zahtjev za intervenciju može imati za svrhu samo podupiranje, u

cijelosti ili djelomično, zahtjeva jedne od glavnih stranaka. Osim toga, u skladu s člankom 142. stavkom 3. Poslovnika, intervenijent prihvaća postupak u stanju u kojem se nalazi u trenutku njegove intervencije.

- 70 Iz toga proizlazi da intervenijent nema pravo samostalno isticati argument o postojanju zapreke vođenju postupka i da Opći sud nije stoga dužan ispitati tužbene razloge koje je isključivo on istaknuo i koji nisu argumenti o postojanju apsolutnih zapreka vođenju postupka (vidjeti u tom smislu presudu od 24. ožujka 1993., CIRFS i dr./Komisija, C-313/90, EU:C:1993:111, t. 22., i presudu od 3. srpnja 2007., Au Lys de France/Komisija, T-458/04, neobjavljenu, EU:T:2007:195, t. 32.).
- 71 Osim toga, već je presuđeno da stoga što je na temelju članka 340. UFEU-a zahtjev za utvrđivanje izvanugovorne odgovornosti Unije uređen općim načelima koja su zajednička pravima država članica, i što iz usporednog ispitivanja pravnih sustava država članica proizlazi da općenito i uz nekoliko iznimaka, sud ne može po službenoj dužnosti istaknuti razlog koji se temelji na zastari zahtjeva, nije potrebno po službenoj dužnosti ispitati problem moguće zastare predmetnog zahtjeva (presuda od 30. svibnja 1989., Roquette frères/Komisija, 20/88, EU:C:1989:221, t. 12.; u tom smislu vidjeti također presudu od 8. studenoga 2012., Evropaiki Dynamiki/Komisija, C-469/11 P, EU:C:2012:705, t. 51.).
- 72 Slijedom navedenog, argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji je Komisija istaknula valja odbaciti kao nedopušten.

C. Dopuštenost dokaza koji su podneseni u prilogu replici i zahtjev tužitelja da mu se dopusti podnošenje dopunskih dokaza tijekom postupka

- 73 U odgovoru na repliku Vijeće, koje Komisija podupire, zahtijeva da se kao nepravodobni i time kao nedopušteni odbace dokazi podneseni u prilogu R.1. do R.15. replici. Ono smatra da su u skladu sa sudskom praksom ti dokazi mogli i morali biti podneseni u stadiju tužbe.
- 74 U replici je tužitelj zahtijevao od Općeg suda da mu u okviru izvođenja dokaza dopusti podnošenje dopunskih dokaza tijekom postupka. U svojim pisanim odgovorima na pitanja Općeg suda (točka 42. ove presude), tužitelj zahtijeva da se argument o postojanju zapreke vođenju postupka odbije zato što prilozi R.1. do R.15. replici sadržavaju dodatne dokaze o činjenicama koje su već utvrđene u tužbi i koje su nužne za opovrgavanje argumenata koje je Vijeće iznijelo u odgovoru na tužbu. Vijeće se u odgovoru na repliku moglo u cijelosti koristiti svojim pravima obrane u odnosu na te dokaze. Komisija je također imala mogućnost provjeriti i ocijeniti navedene dokaze.
- 75 U ovom slučaju iz tužbe proizlazi da je predmet ove tužbe zahtjev za naknadu neimovinske i imovinske štete koju je tužitelj navodno pretrpio uslijed toga što je Vijeće donijelo sporne akte. Radi se, dakle, o tužbi kojom tužitelj nastoji utvrditi izvanugovornu odgovornost Unije.
- 76 Prema već ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru tužbe za utvrđivanje izvanugovorne odgovornosti, na tužitelju je da sudu Unije podnese dokaze kako bi se utvrdilo postojanje i opseg štete koju je navodno pretrpio (vidjeti presudu od 28. siječnja 2016., Zafeiropoulos/Cedefop, T-537/12, neobjavljenu, EU:T:2016:36, t. 91. i navedenu sudsku praksu; presuda od 26. travnja 2016., Strack/Komisija, T-221/08, EU:T:2016:242, t. 308. (neobjavljena)).
- 77 Doduše, sud Unije je priznao da u određenim slučajevima, osobito kada je teško odrediti visinu štete za koju se navodi da je nastala, nije nužno u tužbi precizirati njezin točan opseg ni navesti iznos zahtijevane naknade štete (vidjeti presudu od 28. veljače 2013., Inalca i Cremonini/Komisija, C-460/09 P, EU:C:2013:111, t. 104. i navedenu sudsku praksu).

- 78 Tužba u ovom predmetu podnesena je 25. rujna 2015. Uz iznimku jedne vrste imovinske štete čiji konačni iznos on ne može navesti, tužitelj je u stadiju tužbe naveo iznos neimovinske i imovinske štete za koju smatra da je pretrpio oslanjajući se na dokaze priložene u prilogu navedenoj tužbi. U stadiju replike, tužitelj je izmijenio iznos svoje štete kako bi uzeo u obzir prigovor Vijeća da je od nekih vrsti imovinske štete morao oduzeti svoje troškove, te je naveo konačan iznos za vrstu imovinske štete za koju je do tada naveo samo privremeni iznos.
- 79 Uvodno valja podsjetiti da u skladu s člankom 76. točkom (f) Poslovnika, koji je stupio na snagu 1. srpnja 2015. i koji se stoga primjenjuje na ovu tužbu, svaka tužba treba po potrebi sadržavati dokaze i dokazne prijedloge.
- 80 Osim toga, članak 85. stavak 1. Poslovnika određuje da se dokazi i dokazni prijedlozi podnose u okviru prve razmjene podnesaka. Stavak 2. tog istog članka dodaje da stranke mogu podnositi dokaze i stavljati dokazne prijedloge u prilog svojim argumentima i u replici i odgovoru na repliku, pod uvjetom da opravdaju kašnjenje u podnošenju takvih dokaza odnosno stavljanju dokaznih prijedloga. U ovom potonjem slučaju, sukladno članku 85. stavku 4. Poslovnika, Opći sud odlučuje o dopuštenosti podnesenih dokaza ili stavljenih dokaznih prijedloga nakon što je drugim strankama omogućeno da o njima zauzmu stajalište.
- 81 Pravilo o prekluziji predviđeno u članku 85. stavku 1. Poslovnika ne odnosi se na dokaz o protivnom i dokumente koji sadržavaju dopunu postojećih dokaznih prijedloga podnesene nakon dokaza o protivnom protivne stranke (vidjeti presudu od 22. lipnja 2017., Biogena Naturprodukte/EUIPO (ZUM wohl), T-236/16, EU:T:2017:416, t. 17. i navedenu sudsku praksu).
- 82 Iz sudske prakse u vezi s primjenom pravila o prekluziji predviđenog u članku 85. stavku 1. Poslovnika proizlazi da stranke moraju obrazložiti kašnjenje u podnošenju svojih novih dokaza ili novih dokaznih prijedloga (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 18. rujna 2008., Angé Serrano i dr./Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, t. 54.), i da je sud Unije ovlašten preispitati osnovanost obrazloženja za kašnjenje u podnošenju tih dokaza ili tih dokaznih prijedloga i, ovisno o slučaju, sadržaj ovih potonjih, te ih zanemariti, ako to nepravodobno podnošenje nije u dovoljnoj mjeri opravdano ili osnovano (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 14. travnja 2005., Gaki-Kakouri/Sud, C-243/04 P, neobjavljenu, EU:C:2005:238, t. 33., i presudu od 18. rujna 2008., Angé Serrano i dr./Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, t. 56.).
- 83 Već je presuđeno da se to što je stranka nepravodobno podnijela dokaze ili dokazne prijedloge može opravdati ako ta stranka nije prije mogla raspolagati predmetnim dokazima ili ako je nepravodobno podnošenje dokaza protivne stranke opravdalo dopunu spisa, tako da se osigura poštovanje načela kontradiktornosti (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 14. travnja 2005., Gaki-Kakouri/Sud, C-243/04 P, neobjavljenu, EU:C:2005:238, t. 32., i presudu od 18. rujna 2008., Angé Serrano i dr./Parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, t. 55.).
- 84 Naposljetku, prema sudskoj praksi, Opći sud jedini je sud koji odlučuje o nužnosti nadopune informacija kojima raspolaže u predmetima u kojima odlučuje, tako što nalaže mjere izvođenja dokaza, kojima predmet nije nadomjestiti propust tužitelja u teretu dokazivanja (vidjeti presudu od 16. srpnja 2009., SELEX Sistemi Integrati/Komisija, C-481/07 P, neobjavljenu, EU:C:2009:461, t. 44. i navedenu sudsku praksu).
- 85 Iz pravnog okvira navedenog u točkama 79. do 84. ove presude proizlazi da u okviru mjere izvođenja dokaza Opći sud nema ovlast da tužitelju na općenit način dopusti podnošenje svih dokaza koje bi on mogao poželjeti da mu podnese tijekom postupka, a kao što on to od njega zahtijeva, te, prema tome, takav zahtjev treba odbiti.

- 86 U ovom slučaju tužitelj je u prilogima R.1. do R.15. odgovora na repliku podnio određeni broj dokaza koji idu u prilog zahtjevu za naknadu štete, a da nije podnio konkretno opravdanje za kašnjenje u njihovu podnošenju. Uz iznimku priloga R.14. replici, ti se dokazi nisu odnosili na vrstu štete za koju je tužitelj naveo konačan iznos tek u stadiju replike.
- 87 U pogledu dijela u kojem se u okviru svojih odgovora na pitanja Općeg suda (vidjeti točku 42. ove presude) tužitelj pozvao na to da priloži R.1. do R.15. replici sadržavaju dodatne dokaze o činjenicama koje su već utvrđene u tužbi, to opravdanje treba odbiti kao bespredmetno, zbog toga što sama okolnost da su činjenice već dokazane ne može opravdati nepravodobno podnošenje novih dokaza.
- 88 U dijelu u kojem je tužitelj u okviru svojih odgovora na pitanja Općeg suda (vidjeti točku 42. ove presude) naveo da priloži R.1. do R.15. replici sadržavaju dokaze nužne za opovrgavanje argumenata koje je Vijeće iznijelo u odgovoru na tužbu, valja istaknuti da su dokazi koji se nalaze u prilogima R.1. do R.12. i R.15. replici podneseni samo da se u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 76. ove presude utvrdi postojanje i opseg navodne neimovinske i imovinske štete čiji je iznos naveden u tužbi, a ne da se obore dokazi koje je Vijeće podnijelo u prilogu navedenom odgovoru na tužbu. Činjenica da je u tom odgovoru na tužbu Vijeće tvrdilo da tužitelj nije u dovoljnoj mjeri dokazao postojanje i opseg navodno pretrpljene štete ne može se analizirati kao dokaz o protivnom u smislu sudske prakse navedene u točki 81. ove presude, i ne dopušta da se dokaze koji se nalaze u prilogima R.1. do R.12. i R.15. replici smatra dopunom dokaznih prijedloga podnesenom nakon dokaza o protivnom, niti da se smatra da je nepravodobno podnošenje tih dokaza bilo zato opravdano nužnošću da se odgovori na argumente Vijeća i osigura poštovanje načela kontradiktornosti.
- 89 S druge strane, dokaze koji se nalaze u prilogima R.13. i R.14. replici, to jest izjavu instituta Sanjideh Ravesh Arya Audit and Financial Services (u daljnjem tekstu: institut SRA), koji je sastavio „izvješće o financijskim posljedicama štete koja potječe od mjera ograničavanja donesenih od strane Europske unije” koje je podneseno u prilogu tužbi (u daljnjem tekstu: izvješće: SRA), i dopis navedenog instituta kojim se nastoje dati pojašnjenja o metodama kojima se on koristio radi sastavljanja navedenog izvješća, tužitelj je podnio radi davanja odgovora na argumente Vijeća u odgovoru na tužbu kojima se dovodi u pitanje neovisnost tog instituta i metode ili podatke korištene u tom izvješću. Iz tog je razloga nepravodobno podnošenje dokaza koji se nalaze u prilogima R.13. i R.14. replici opravdano nužnošću da se odgovori na argumente Vijeća i osigura poštovanje načela kontradiktornosti.
- 90 Osim toga, prilogom R.14. replici nastojalo se opravdati konačan iznos vrste štete koju je tužitelj mogao samo privremeno procijeniti u stadiju tužbe.
- 91 Iz svih prethodnih ocjena proizlazi da su od dokaza podnesenih u prilogu replici dopušteni samo oni koji se nalaze u prilogima R.13. i R.14. replici i da ih se treba uzeti u obzir u stadiju ispitivanja merituma tužbe.

D. Meritum

- 92 U prilog ovoj tužbi tužitelj se poziva na to da su u ovom slučaju ispunjene tri pretpostavke za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije navedene u točki 64. ove presude.
- 93 Vijeće, koje Komisija podupire, podredno zahtijeva da se tužba odbije kao neosnovana, i to zato što suprotno svojoj obvezi tužitelj nije podnio dokaz o tome da su sve pretpostavke za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije ispunjene u ovom slučaju.
- 94 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, pretpostavke za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a, kako su već bile navedene u točki 64. ove presude, jesu kumulativne (presuda od 7. prosinca 2010., Fahas/Vijeće, T-49/07, EU:T:2010:499, t. 92. i 93., i

rješenje od 17. veljače 2012., Dagher/Vijeće, T-218/11, neobjavljeno, EU:T:2012:82, t. 34.). Proizlazi da ako jedna od tih pretpostavki nije ispunjena, tužbu treba odbiti u cijelosti (presuda od 26. listopada 2011., Dufour/ESB, T-436/09, EU:T:2011:634, t. 193.).

95 U ovom slučaju valja, dakle, provjeriti, je li tužitelj u skladu sa svojom obvezom podnio dokaz glede nezakonitosti postupanja koju predbacuje Vijeću, to jest donošenja spornih akata, postojanja imovinske i neimovinske štete koju je navodno pretrpio i postojanja uzročne veze između navedenog donošenja i štete na koju se poziva.

1. Navodna nezakonitost

96 Tužitelj ističe da je pretpostavka glede nezakonitosti postupanja institucije ispunjena jer je donošenjem spornih akata Vijeće počinilo dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila čiji je cilj dodijeliti prava pojedincima, na temelju čega prema sudskoj praksi može nastati izvanugovorna odgovornost Unije.

97 U tom pogledu tužitelj tvrdi da uvrštenje i zadržavanje njegova imena na spornim popisima na temelju spornih akata, jest očito nezakonito kao što je to Opći sud presudio u presudi od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401). Osim toga, pravne odredbe koje su povrijeđene u ovom slučaju imaju za cilj, među ostalim, zaštitu individualnih interesa pojedinaca i subjekata na koje se konkretno odnose i kojima one dodjeljuju prava (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 57. i 58.).

98 Tužitelj smatra da dovoljno ozbiljnu povredu predstavlja činjenica da je Vijeće uvrstilo ili zadržalo ime osobe na popisima, iako ono ne raspolaže informacijama ili dokazima kojima je u dovoljnoj mjeri utvrđena osnovanost donesenih mjera ograničavanja (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 59., 63. i 68.). U ovom je slučaju Vijeće donijelo sporne akte uslijed kojih su između srpnja 2010. i studenoga 2013. protiv njega donesene mjere ograničavanja bez ikakva dokaza o postupanju koje mu je pripisano.

99 Naposljetku, tužitelj smatra da Vijeće ne može tvrditi da su odredbe koje je ono povrijedilo bile neodređene, dvosmislene ili nejasne jer je u trenutku donošenja spornih akata bilo jasno da Vijeće mora podnijeti dokaze u prilog mjerama ograničavanja koje je donijelo.

100 Vijeće, koje Komisija podupire, ne osporava nezakonitost spornih akata, nego smatra da na temelju nje ne može nastati izvanugovorna odgovornost Unije jer ona nije dovoljno ozbiljna povreda pravnog pravila čiji je cilj dodijeliti prava pojedincima. Takva je povreda mogla biti utvrđena samo da je u skladu sa sudskom praksom bilo dokazano da Vijeće grubo i očito nije poštovalo granice svoje diskrecijske ovlasti, a što ovdje nije bio slučaj.

101 U presudi od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401), Opći je sud utvrdio nezakonitost spornih akata.

102 No, valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Općeg suda, utvrđenje nezakonitosti nekog pravnog akta nije dostatno, koliko god ta nezakonitost bila vrijedna žaljenja, da bi se smatralo da je ispunjen uvjet izvanugovorne odgovornosti Unije za štetu prema kojoj se zahtijeva nezakonitost postupanja institucija (vidjeti u tom smislu presude od 6. ožujka 2003., Dole Fresh Fruit International/Vijeće i Komisija, T-56/00, EU:T:2003:58, t. 72. do 75., od 23. studenoga 2011., Sison/Vijeće, T-341/07, EU:T:2011:687, t. 31., i od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 50.).

- 103 Pretpostavka koja se odnosi na postojanje nezakonitog postupanja institucija Unije zahtijeva dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima (vidjeti presudu od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 104 Zahtjev dovoljno ozbiljne povrede pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima, ima za cilj, ma kakva bila narav predmetnog nezakonitog akta, izbjegavanje da rizik od naknađivanja navodnih šteta zainteresiranim osobama omete sposobnost predmetne institucije da u potpunosti ispunjava svoje ovlasti u općem interesu, kako u okviru normativne aktivnosti ili aktivnosti koja uključuje izbor ekonomske politike tako i u području upravne nadležnosti, a da unatoč tomu ne optereti pojedince posljedicama očitih povreda za koje nema izgovora (vidjeti presudu od 23. studenoga 2011., Sison/Vijeće, T-341/07, EU:T:2011:687, t. 34. i navedenu sudsku praksu; presuda od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 51.).
- 105 Nakon utvrđivanja pravnih pravila čiju je povredu tužitelj istaknuo u ovom slučaju, trebat će ispitati, kao prvo, imaju li ta pravila za cilj dodjeljivanje prava pojedincima, te, kao drugo, je li Vijeće počinilo dovoljno ozbiljnu povredu tih pravila.

a) Pravna pravila čija je povreda istaknuta

- 106 Na raspravi, u odgovoru na usmena pitanja Općeg suda, tužitelj je glede pravnih pravila čija je povreda utvrđena u presudi od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401), pojasnio da je samo uputio na utvrđenje u točkama 129. i 130. navedene presude prema kojem sporni akti, u dijelu u kojem su se odnosili na pružanje usluga osiguranja od strane njega samog prilikom kupnje rezervnih dijelova za helikoptere, elektroniku te računala s aplikacijama za zrakoplove i navigaciju projektila, nisu bili osnovani jer nisu bili potkrijepljeni dokazima i u biti su povrijedili članak 20. stavak 1. točku (b) Odluke 2010/413, članak 16. stavak 2. točku (a) Uredbe br. 961/2010 kao i članak 23. stavak 2. točku (a) Uredbe br. 267/2012.

b) Pitanje imaju li pravna pravila, čija je povreda istaknuta, za cilj dodjeljivanje prava pojedincima

- 107 Iz sudske prakse proizlazi da odredbe kojima se na ograničavajući način određuju uvjeti u kojima se mjere ograničavanja mogu donijeti, za cilj u bitnome imaju zaštitu individualnih interesa pojedinaca i subjekata na koje se te mjere mogu odnositi, ograničavajući slučajeve u kojima se takve mjere mogu zakonito primijeniti na njih (vidjeti po analogiji presude od 23. studenoga 2011., Sison/Vijeće, T-341/07, EU:T:2011:687, t. 51. i navedenu sudsku praksu, i od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 57.).
- 108 Te iste odredbe na taj način osiguravaju zaštitu individualnih interesa pojedinaca i subjekata na koje se mjere ograničenja mogu odnositi i stoga ih treba smatrati pravnim pravilima koja za cilj imaju dodjelu prava pojedincima. Naime, ako nisu ispunjeni materijalni uvjeti, osoba ili subjekt na koje se odnose imaju pravo da se mjere ograničavanja na njih ne primijene. Takvo pravo nužno pretpostavlja da osoba ili subjekt prema kojemu su mjere ograničavanja određene u uvjetima koji nisu propisani predmetnim odredbama može zahtijevati naknadu zbog štete koja je proizišla iz tih mjera, ako se pokaže da je njihovo određivanje počivalo na dovoljno ozbiljnoj povredi meritornih pravila koja je primjenjivalo Vijeće (vidjeti po analogiji presude od 23. studenoga 2011., Sison/Vijeće, T-341/07, EU:T:2011:687, t. 52. i navedenu sudsku praksu, i od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 58.).
- 109 Proizlazi da pravila na čiju se povredu tužitelj pozvao u ovom slučaju jesu pravna pravila kojima se dodjeljuju prava pojedincima, među kojima se nalazi tužitelj kao osoba obuhvaćena spornim aktima.

c) Pitanje, je li Vijeće počinilo dovoljno ozbiljnu povredu pravnih pravila čija je povreda istaknuta

- 110 Sud je već imao prilike pojasniti da se povreda pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima može smatrati dovoljno ozbiljnom, kad institucija o kojoj je riječ očito i grubo ne poštuje granice svoje diskrecijske ovlasti, pri čemu su elementi koje treba uzeti u obzir, osobito, stupanj jasnoće i preciznosti povrijeđenog pravila kao i opseg margine prosudbe koja je tim pravilom ostavljena tijelima Unije (vidjeti presudu od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 30. i navedenu sudsku praksu).
- 111 Prema sudskoj praksi, kada to tijelo raspolaže samo znatno smanjenom odnosno nepostojećom marginom prosudbe – jednostavna povreda prava Unije može biti dovoljna za utvrđivanje postojanja dovoljno ozbiljne povrede (vidjeti presudu od 11. srpnja 2007., Sison/Vijeće, T-47/03, neobjavljenu, EU:T:2007:207, t. 235. i navedenu sudsku praksu).
- 112 Naposljetku, iz sudske prakse proizlazi da je povreda prava Unije, u svakom slučaju, dovoljno ozbiljna ako se nastavlja usprkos objavi presude kojom je predmetna povreda utvrđena, presude u povodu zahtjeva za prethodnu odluku ili usprkos ustaljenoj praksi suda Unije o toj problematici, iz čega je jasno da postupanje o kojem je riječ predstavlja povredu (vidjeti presudu od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 31. i navedenu sudsku praksu).
- 113 U trenutku u kojem je Vijeće donijelo sporne akte, to jest između 25. listopada 2010. i 23. ožujka 2012., iz sudske je prakse već jasno i precizno proizlazilo da u slučaju osporavanja Vijeće mora podnijeti podatke i dokaze kojima se utvrđuje da su uvjeti za primjenu kriterija „potpore” širenju nuklearnog oružja utvrđenog u članku 20. stavku 1. točki (b) Odluke 2010/413, članku 16. stavku 2. točki (a) Uredbe br. 961/2010 i u članku 23. stavku 2. točki (a) Uredbe br. 267/2012, bili ispunjeni. Sud je, osim toga, već bio pozvan da na temelju sudske prakse koja je prethodila donošenju spornih akata utvrdi da je obveza Vijeća da u slučaju osporavanja podnese podatke ili dokaze, kojima se potkrjepljuju mjere ograničavanja donesene protiv osobe ili subjekta, proizlazila iz ustaljene sudske prakse Suda (vidjeti presudu od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 35. do 40. i navedenu sudsku praksu).
- 114 Osim toga, s obzirom na to da poštovanje temeljnih prava osobe ili subjekta na koje se odnose donesene mjere ograničavanja, a posebno njihova prava na učinkovitu sudsku zaštitu, nameće Vijeću obvezu da provjeri i utvrdi osnovanost mjera ograničavanja donesenih protiv osobe ili subjekta prije donošenja tih mjera, ono u tom smislu ne raspolaže marginom prosudbe (presuda od 18. veljače 2016., Jannatian/Vijeće, T-328/14, neobjavljena, EU:T:2016:86, t. 52.; vidjeti također u tom smislu presudu od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 59. do 61.). Stoga u ovom slučaju Vijeće nije raspolagalo nikakvom marginom prosudbe u okviru provedbe navedene obveze.
- 115 Prema tome, ne poštujući svoju obvezu da potkrijepi sporne akte, Vijeće je u ovom slučaju počinilo dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincu, to jest tužitelju.
- 116 Slijedom toga, pretpostavka glede nezakonitosti postupanja koje se Vijeću predbacuje, to jest donošenja spornih akata, ispunjena je u pogledu pravnih pravila koja je tužitelj istaknuo i čija je povreda utvrđena u točkama 129. i 130. presude od 6. rujna 2013., Iran Insurance/Vijeće (T-12/11, neobjavljena, EU:T:2013:401).

2. Navodna šteta i postojanje uzročne veze između nezakonitosti postupanja kojem se prigovara i te štete

- 117 Tužitelj tvrdi da je dokazao postojanje i izvjesnost neimovinske i imovinske štete koju je pretrpio zbog spornih akata.
- 118 Vijeće, koje Komisija podupire, smatra da pretpostavka koja se odnosi na postojanje štete nije ispunjena u ovom slučaju. Sporni akti nisu bili kaznenopravne sankcije izrečene tužitelju niti su imali za cilj uzrokovati mu štetu. Oni su za cilj imali samo odvratanje od širenja nuklearnog oružja.
- 119 Glede pretpostavke postojanja štete, prema sudskoj praksi (vidjeti u tom smislu presude od 27. siječnja 1982., *De Franceschi/Vijeće i Komisija*, 51/81, EU:C:1982:20, t. 9., od 13. studenoga 1984., *Birra Wührer i dr./Vijeće i Komisija*, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 i 282/82, EU:C:1984:341, t. 9., i od 16. siječnja 1996., *Candiotte/Vijeće*, T-108/94, EU:T:1996:5, t. 54.), izvanugovorna odgovornost Unije može nastati samo ako je tužitelj doista pretrpio stvarnu i izvjesnu štetu. Na tužitelju je da dokaže da je ta pretpostavka ispunjena (vidjeti presudu od 9. studenoga 2006., *Agraz i dr./Komisija*, C-243/05 P, EU:C:2006:708, t. 27. i navedenu sudsku praksu) i, konkretnije, da podnese uvjerljive dokaze kako o postojanju tako i o opsegu štete (vidjeti presudu od 16. rujna 1997., *Blackspur DIY i dr./Vijeće i Komisija*, C-362/95 P, EU:C:1997:401, t. 31. i navedenu sudsku praksu).
- 120 Konkretnije, u svakom zahtjevu za naknadu štete, neovisno o tome radi li se o imovinskoj ili neimovinskoj šteti, u simboličnom iznosu ili radi stvarne naknade štete, mora biti navedena priroda navodno pretrpljene štete u odnosu na prigovoreno postupanje te je, barem približno, potrebno procijeniti ukupnu štetu (vidjeti presudu od 26. veljače 2015., *Sabbagh/Vijeće*, T-652/11, neobjavljenu, EU:T:2015:112, t. 65. i navedenu sudsku praksu).
- 121 Što se tiče pretpostavke glede postojanja uzročne veze između navedenog postupanja i navodne štete, navedena šteta mora dovoljno izravno proizlaziti iz navedenog postupanja, a ono mora predstavljati odlučujući uzrok štete, dok kad je riječ o nezakonitoj situaciji, obveza popravljivanja svake njezine štetne posljedice, čak i one udaljene, ne postoji (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 1979., *Dumortier i dr./Vijeće*, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79, EU:C:1979:223, t. 21.; vidjeti također presudu od 10. svibnja 2006., *Galileo International Technology i dr./Komisija*, T-279/03, EU:T:2006:121, t. 130. i navedenu sudsku praksu). Na tužitelju je da dokaže postojanje uzročne veze između navedenog postupanja i navodne štete (vidjeti presudu od 30. rujna 1998., *Coldiretti i dr./Vijeće i Komisija*, T-149/96, EU:T:1998:228, t. 101. i navedenu sudsku praksu).
- 122 Stoga valja istražiti, je li u ovom slučaju tužitelj dokazao postojanje i izvjesnost neimovinske i imovinske štete koju je navodno pretrpio uslijed donošenja spornih akata, te postojanje uzročne veze između navedenog donošenja i tih šteta.

a) Navodno pretrpljena neimovinska šteta

- 123 Tužitelj ističe da su mu sporni akti, stoga što su utjecali na njegov ugled, uzrokovali znatnu neimovinsku štetu koju on procjenjuje *ex aequo et bono* na iznos od jednog milijuna eura, kao što je to već naveo u svojem dopisu Vijeću od 25. srpnja 2015. Tvrdi u tom pogledu da je u usporedivoj situaciji sud Unije već utvrdio i odredio naknadu neimovinske štete društva koja odgovara povredi njegova ugleda (presuda od 25. studenoga 2014., *Safa Nicu Sepahan/Vijeće*, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 80. i 83.).
- 124 Nasuprot onomu što je Vijeće iznijelo oslonivši se na presudu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP), to jest presudu ESLJP-a od 19. srpnja 2011., *Uj protiv Mađarske* (CE:ECHR:2011:0719JUD 002395410), tužitelj smatra da društva imaju nematerijalnu dimenziju i mogu pretrpjeti neimovinsku štetu, primjerice uslijed povrede njihova ugleda i ugrožavanja njihove

sposobnosti da obavljaju svoje poslovne djelatnosti. Upućivanje Vijeća na tu presudu ESLJP-a jest neprikladno jer je njome zaštita ugleda ispitana samo u odnosu na ograničenja koja se mogu odrediti slobodi izražavanja. Očuvanje dobrog ugleda jest osobito važan element na tržištu osiguranja na kojem on posluje jer se to tržište zasniva na odnosima povjerenja među subjektima. Tužitelj ističe da je prije donošenja spornih akata imao dobar ugled na međunarodnoj razini, kao što to pokazuje činjenica da je djelatnosti osiguranja obavljao na toj razini, da je sklopio ugovore s uglednim međunarodnim društvima za osiguranje ili reosiguranje, da je dobio međunarodno poznate potvrde kvalitete, da je stručnost njegovih članova priznata na toj istoj razini, kao što to potvrđuje činjenica da su sudjelovali na međunarodnim stručnim konferencijama i znanstvenim sastancima. Sporni akti, koji su njegovo ime povezali s ozbiljnom prijetnjom međunarodnom miru i sigurnosti i doveli do nedobrovoljnog prestanka obavljanja njegovih djelatnosti u Uniji, okaljali su njegov ugled. Tužitelj smatra da nakon njihova donošenja on više nije mogao niti sklopiti ugovore s međunarodnim društvima niti sudjelovati na znanstvenim i savjetodavnim sastancima, u aktivnostima stručnog udruženja ili na sastancima organiziranim na međunarodnoj razini, niti dobiti kreditni rejting od strane međunarodnih tijela za kreditni rejting. U svakom slučaju, kada u poslovnom sektoru subjekt nedobrovoljno prestane obavljati svoje djelatnosti, povreda njegova ugleda i vjerodostojnosti je očita i neizbježna. Nakon što su mjere ograničavanja donesene protiv njega ukinute 2016., i dalje mu je teško, pa čak i nemoguće, registrirati se za stručne seminare. Radi povrata svojeg ugleda, on mora provesti globalnu oglašivačku kampanju čiji je trošak procijenjen na 45 milijuna USD (oko 38,7 milijuna eura). Budući da nije još konkretno procijenio troškove povezane s povratom svojeg ugleda, Opći sud može u okviru mjere izvođenja dokaza imenovati neovisnog stručnjaka da izvrši tu procjenu. Konačno, tužitelj smatra da nije nužno dokazati da su mu radi povrata njegova ugleda nastali troškovi, osobito troškovi oglašavanja. Dovoljno mu je pozvati se na postojanje povrede svojeg ugleda čiji povrat zahtijeva znatne troškove.

- 125 Vijeće, koje Komisija podupire, smatra da u svakom slučaju valja kao neosnovan odbiti zahtjev za naknadu navodno pretrpljene neimovinske štete. U tom pogledu on tvrdi da u spornim aktima tužitelj nije bio obilježen kao organizacija koja kao takva predstavlja prijetnju međunarodnom miru i sigurnosti te da on, osim toga, nije podnio nikakav dokaz u tom smislu. On je samo bio prepoznat kao osoba koja je u okviru svojih aktivnosti uključena u kupnju raznih proizvoda koji se mogu koristiti u programima koji su predmet mjera na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih Naroda 1737 što je bilo dovoljno da opravda uvrštenje njegova imena na sporne popise. Tužitelj nije podnio nikakav dokaz o tome da je pretrpio neimovinsku štetu zbog donošenja navedenih akata, kao što to sudska praksa zahtijeva (rješenje od 17. veljače 2012., Dagher/Vijeće, T-218/11, neobjavljeno, EU:T:2012:82, t. 46.). Ništa ne dokazuje da je imao dobar ugled na međunarodnoj razini, izgubio zaradu zbog povrede svojeg ugleda i da su mu nastali troškovi u oglašivačkim ili drugim kampanjama radi povrata tog istog ugleda. Članak iz tiska, koji je podnesen u prilogu tužbi i koji se odnosi na procijenjeni trošak globalne oglašivačke kampanje, nije relevantan jer se tiče društva koje nije povezano s tužiteljem, posluje u sektoru djelatnosti i na kontinentu koji su različiti od onog u kojem odnosno na kojem on djeluje, te nije povezano s mjerama ograničavanja koje je Unija donijela. Navodi tužitelja u replici ne dokazuju da postoji povreda njegova ugleda, a slijedom toga niti neimovinska šteta koja je povezana s time. U svakom slučaju, kao što je to ESLJP utvrdio u točki 22. presude od 19. srpnja 2011., Uj protiv Mađarske (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), postoji razlika između povrede poslovnog ugleda društva i povrede ugleda osobe s obzirom na njezin društveni status, pri čemu prva od tih povreda nema materijalnu dimenziju. Sam Opći sud se pozvao na tu sudsku praksu u predmetu koji se odnosi na mjere ograničavanja (presuda od 12. veljače 2015., Akhras/Vijeće, T-579/11, neobjavljena, EU:T:2015:97, t. 152.). Zahtijevajući od Općeg suda da imenuje stručnjaka u okviru mjere izvođenja dokaza, tužitelj nastoji zaobići svoju obvezu da dokaže postojanje štete, koju navodi, i da odredi njezinu visinu. Ako bi Opći sud zaključio da je izvanugovorna odgovornost Unije nastala, on bi u skladu sa sudsom praksom morao zaključiti da poništenje spornih akata predstavlja primjerenu naknadu za neimovinsku štetu koju je tužitelj pretrpio. U svakom slučaju iznos od jednog milijuna eura, koji tužitelj potražuje po osnovi naknade neimovinske štete koju je pretrpio, jest pretjeran s obzirom na sudsku praksu i nije potkrijepljen.

- 126 Komisija dodaje da se vrsta neimovinske štete koju tužitelj ističe, to jest trošak oglašivačke kampanje radi povrata njegova ugleda, podudara s imovinskom štetom čije postojanje i konkretnost mora dokazati.
- 127 Po osnovi naknade štete koju kvalificira kao „neimovinsku”, tužitelj upućuje na povredu svojeg ugleda zbog povezivanja svojeg imena s ozbiljnom prijetnjom međunarodnom miru i sigurnosti, na čije postojanje ukazuje činjenica da je donošenje spornih akata utjecalo na postupanje trećih osoba spram njega i čiji se opseg može izmjeriti s obzirom na trošak ulaganja u oglašavanje koje mora izvršiti radi povrata svojeg ugleda.
- 128 Šteta čiju naknadu tužitelj tako zahtijeva po osnovi neimovinske štete, jest nematerijalna i odgovara povredi njegova imidža ili njegova ugleda.
- 129 Iz sudske prakse nastale na temelju članka 268. UFEU-a, u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a, proizlazi da se pravnoj osobi može u načelu nadoknaditi neimovinska šteta (vidjeti u tom smislu presudu od 28. siječnja 1999., BAI/Komisija, T-230/95, EU:T:1999:11, t. 37., i presudu od 15. listopada 2008., Camar/Komisija, T-457/04 i T-223/05, neobjavljenu, EU:T:2008:439, t. 56. i navedenu sudsku praksu) i da takva šteta može poprimiti oblik povrede imidža ili ugleda navedene osobe (vidjeti u tom smislu presude od 9. srpnja 1999., New Europe Consulting i Brown/Komisija, T-231/97, EU:T:1999:146, t. 53. i 69., od 8. studenoga 2011., Idromacchine i dr./Komisija, T-88/09, EU:T:2011:641, t. 70. do 76., i od 25. studenoga 2014., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, T-384/11, EU:T:2014:986, t. 80. do 85.).
- 130 Budući da se Vijeće želi pozvati na sudsku praksu ESLJP-a, valja podsjetiti da s obzirom na njegovu vlastitu sudsku praksu i na tu praksu, on ne isključuje mogućnost da čak i za trgovačko društvo postoji šteta različita od imovinske koju se mora nadoknaditi u novcu pri čemu takva naknada ovisi o okolnostima svakog slučaja (presuda ESLJP-a od 6. travnja 2000., Comingersoll S. A. protiv Portugala, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, t. 32. i 35.). Ta šteta može za takvo društvo obuhvaćati manje ili više „objektivne” i „subjektivne” elemente, među kojima se nalazi ugled poduzetnika, a čije se posljedice ne mogu točno izračunati (presuda ESLJP-a od 6. travnja 2000., Comingersoll S. A. protiv Portugala, CE:ECHR:2000:0406JUD003538297, t. 35.). Kao što proizlazi iz presude ESLJP-a od 2. veljače 2016., Magyar Tartalomszolgáltatás Egyesülete i index.hu Zrt protiv Mađarske (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, t. 84.), ta sudska praksa ESLJP-a nije dovedena u pitanje presudom ESLJP-a od 19. srpnja 2011., Uj protiv Mađarske (CE:ECHR:2011:0719JUD002395410), koju je Vijeće navelo i s kojom je samo pojašnjeno da navedena šteta jest, za društvo, prije poslovne, nego moralne naravi.
- 131 Prema tome, valja odbiti kako argumente Komisije da se neimovinska šteta koju je tužitelj navodno pretrpio podudara s imovinskom štetom koju ističe, tako i argumente Vijeća da se tužitelju, kao trgovačkom društvu, ne može nadoknaditi neimovinska šteta koja odgovara povredi njegova ugleda.
- 132 Što se tiče postojanja navodno pretrpljene neimovinske štete, valja podsjetiti da iako se glede, konkretnije, takve štete podnošenje dokaza ili dokaznih prijedloga ne smatra nužno pretpostavkom za priznavanje takve štete, na tužitelju je barem da dokaže da mu je postupanje koje se predbacuje dotičnoj instituciji moglo uzrokovati takvu štetu (vidjeti presudu od 16. listopada 2014., Evropaiki Dynamiki/Komisija, T-297/12, neobjavljenu, EU:T:2014:888, t. 31. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također u tom smislu presudu od 28. siječnja 1999., BAI/Komisija, T-230/95, EU:T:1999:11, t. 39.).
- 133 Osim toga, iako je u presudi od 28. svibnja 2013., Abdulrahim/Vijeće i Komisija (C-239/12 P, EU:C:2013:331) Sud utvrdio da poništenje nezakonitih mjera ograničavanja predstavlja oblik naknade pretrpljene neimovinske štete, iz toga ipak ne proizlazi da je u svim slučajevima taj oblik naknade nužno dovoljan kako bi se osigurala potpuna naknada te štete, jer se bilo kakva odluka u tom pogledu mora donijeti na temelju ocjene okolnosti konkretnog slučaja (presuda od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 49.).

- 134 U ovom se slučaju na temelju jedinih dopuštenih dokaza, koje je tužitelj podnio, ne može, međutim, zaključiti da priznavanje nezakonitosti postupanja koje se predbacuje Vijeću i poništenje spornih akata ne bi, kao takvo, bilo dovoljno za naknadu neimovinske štete navodno pretrpljene uslijed povrede njegova ugleda na temelju spornih akata.
- 135 Stoga, čak i bez potrebe za ispitivanjem pretpostavke koja se odnosi na postojanje uzročne veze, valja, dakle, odbiti zahtjev za naknadu neimovinske štete koji je tužitelj podnio.

b) Navodno pretrpljena imovinska šteta

- 136 Tužitelj tvrdi da je imovinsku štetu pretrpio zbog donošenja spornih akata. Po toj osnovi zahtijeva u tužbi da se Vijeću naloži da mu isplati odštetu u iznosu od 3 774 187,07 eura, 84 767,66 GBP (oko 94 939 eura) kao i 1 532 688 USD (oko 1 318 111 eura). U replici je preinačio svoj zahtjev tako da potražuje odštetu u iznosu od 2 494 484,07 eura, 84 767,66 GBP (oko 94 939 eura), 33 945 milijuna IRR (oko 678 900 eura) i 1 532 688 USD (1 318 111 eura).
- 137 Tužitelj tako u okviru imovinske štete koju ističe razlikuje tri elementa.
- 138 Prvi element navodno pretrpljene imovinske štete sastoji se od gubitka kamata koje je tužitelj mogao dobiti, da je prenio u Iran i tamo ostvario prinos na financijska sredstva položena na svojim računima u Uniji. Razdoblje koje u tom pogledu treba uzeti u obzir proteže se od srpnja 2010., tijekom kojeg su prve mjere ograničavanja donesene protiv njega, do studenoga 2013., tijekom kojeg su sporni akti prestali proizvoditi svoje učinke. Za taj element tužitelj u tužbi potražuje odštetu u iznosu od 17 733,48 eura, 2544,82 GBP (oko 2850 eura) kao i 421,05 USD (oko 362 eura).
- 139 Drugi element navodno pretrpljene imovinske štete sastoji se od gubitka kamata koje je tužitelj mogao dobiti, da je prenio u Iran i tamo ostvario prinos na iznose koje su mu tri društva za osiguranje ili reosiguranje morala isplatiti na njegove račune u Uniji. Razdoblje koje u tom pogledu treba uzeti u obzir proteže se od datuma dospijeca dotičnih potraživanja do studenoga 2013., tijekom kojeg su sporni akti prestali proizvoditi svoje učinke. Za taj element tužitelj u tužbi potražuje odštetu u iznosu od 557 196,09 eura, 82 222,84 GBP (oko 92 089 eura) kao i 1 532 266,95 USD (oko 1 317 749 eura).
- 140 Treći element navodno pretrpljene imovinske štete odgovara gubitku zarade koji tužitelj smatra da je pretrpio zbog nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika ili tereta. Razdoblje koje u tom pogledu treba uzeti u obzir proteže se od srpnja 2010., tijekom kojeg su prve mjere ograničavanja donesene protiv njega, do studenoga 2013., tijekom kojeg su sporni akti prestali proizvoditi svoje učinke. Za taj element, tužitelj u tužbi potražuje odštetu u iznosu od 3 199 257,50 eura po osnovi nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika, te navodi da će iznos odštete za nesklapanje ugovora o osiguranju za prijevoz tereta biti utvrđen u kasnijem stadiju postupka. U replici on zahtijeva odštetu u iznosu od 1 919 554,50 eura po osnovi nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika, kao i odštetu u iznosu od 33 945 milijuna IRR (oko 678 900 eura), po osnovi nesklapanja ugovora o osiguranju za teret.
- 141 Kako bi se dokazalo postojanje svih elemenata navodno pretrpljene imovinske štete, tužitelj se oslanja na izvješće SRA. U izjavi u prilogu replici, institut SRA potvrđuje da je poštovao načela neovisnosti i nepristranosti, provjerio relevantne dokaze i dokument te održao razgovore s direktorima i nadležnim tijelima. Tužitelj smatra da je radi dokazivanja gubitka zarade neizbježno osloniti se na razumne pretpostavke.
- 142 Glede prvog elementa navodno pretrpljene imovinske štete, tužitelj navodi da iznosi položeni na njegovim računima u Uniji u dovoljnoj mjeri proizlaze iz dokumenata podnesenih u prilogu tužbi. U izvješću SRA dana je oprezna procjena prinosa koji se u Iranu mogao ostvariti na dotične iznose, primjenjujući na ove potonje kamatnu stopu od 6 % koju je potvrdio institut SRA.

- 143 U stadiju replike i svojih očitovanja o intervencijskom podnesku, tužitelj ustraje u činjenici da je zbog donošenja spornih akata on bio lišen mogućnosti raspolagati s financijskim sredstvima koja su bila zamrznuta na njegovim računima u Uniji, a osobito da ih iskoristi za dinamično i isplativo reinvestiranje u Iranu. Svoju je procjenu institut SRA zasnovao na tužiteljevoj praksi da strane valute, kojima je raspolagao, koristi za sklapanje ugovora o reosiguranju izraženih u tim istim valutama. Osim toga, u Iranu je uobičajeno da su ugovori o osiguranju ili računi izraženi u stranim valutama.
- 144 Glede drugog elementa navodno pretrpljene imovinske štete, tužitelj navodi da iznosi, koje su tri društva za osiguranje ili reosiguranje morala isplatiti na njegove račune u Uniji, proizlaze iz dokumenata podnesenih u prilogu tužbi. Institut SRA ih je provjerio prije nego što su preuzeti u izvješće SRA. Izgubljene kamate na te iznose izračunane su prema metodi koja je objašnjena u navedenom izvješću. U stadiju replike i svojih očitovanja o intervencijskom podnesku, on ustraje u činjenici da je zbog donošenja spornih akata on bio lišen mogućnosti da raspolaže stranim valutama koje su mu dugovala tri društva za osiguranje ili reosiguranje, a osobito da ih iskoristi za isplativo reinvestiranje u dinamičko tržište u Iranu.
- 145 Glede trećeg elementa navodno pretrpljene imovinske štete, tužitelj navodi da je postojanje moguće dobiti izgubljene zbog donošenja spornih akata dokazano činjenicom da je ugovore o osiguranju za prijevoz putnika u Uniji sklopio prije navedenog donošenja, a kako je to navedeno u izvješću SRA i kao što to pokazuje knjižno odobrenje koje je naslovljeno na jedno društvo za osiguranje i podneseno u prilogu tužbi. Gubitak takvih ugovora u Uniji povezan je s navedenim aktima, a ne s američkim zakonodavstvom koje se primjenjivalo samo na državnom području Sjedinjenih Američkih Država. U navedenom se izvješću nalazi procjena broja i vrijednosti nesklopljenih ugovora o osiguranju za prijevoz putnika koja se zasniva na broju i vrijednosti prethodno sklopljenih ugovora. Institut SRA potvrđuje u dokumentu priloženom replici da je tu procjenu zasnovao na „podacima iz polica osiguranja sklopljenih tijekom dvije godine koje su prethodile donošenju mjera ograničavanja, na temelju [tužiteljevih] revidiranih financijskih izvještaja u suradnji s [navedenim društvom za osiguranje]”. U stadiju replike, on u skladu s uputama navedenog instituta primjenjuje odbitak od 40 %, što odgovara razini njegovih troškova, na iznos odštete koju je prvotno potraživao u tužbi, i to po osnovi nesklapanja ugovora o osiguranju za putnike. Glede nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz tereta, taj je institut procijenio iznos štete izravnom primjenom odbitka od 40 % koji odgovara razini njegovih troškova.
- 146 Vijeće, koje Komisija podupire, osporava u svakom slučaju da je tužitelj dokazao postojanje triju elemenata navodno pretrpljene imovinske štete.
- 147 Vijeće, koje Komisija podupire, dovodi u pitanje dokaznu vrijednost izvješća SRA, jer nije potkrijepljeno detaljnim dokumentima koje je potvrdio neovisni stručnjak nepovezan s tužiteljem, kao što je to predviđeno u sudskoj praksi. Osim toga, navedeno je izvješće sastavljeno na perzijskom i uz nju je priložen samo tužiteljev neslužbeni prijevod. Izjava instituta SRA koju je tužitelj podnio, kako bi dokazao pouzdanost takvog izvješća, nije dovoljna da ispuni zahtjeve u vezi s dokazivanjem. Tužitelj ne podnosi dokaze na koje se navedeni institut oslonio radi sastavljanja svojeg izvješća. On ne može valjano tvrditi da su ti dokazi povjerljivi jer iranske odredbe o obvezi povjerljivosti ne prevladavaju nad sudskom praksom suda Unije kojom se zahtijeva da on pruži dokaze o šteti koju navodi i o uzročnoj vezi između ove potonje i navedene nezakonitosti.
- 148 Glede prvog elementa navodno pretrpljene imovinske štete, Vijeće, koje Komisija podupire, navodi da izvješće SRA počiva na jednostavnoj pretpostavci o šteti, a da ne objašnjava kako je ona zapravo nastala. Ono ne sadržava nikakvo objašnjenje niti preciznu dokumentaciju te nije, dakle, dovoljno da dokaže postojanje tog elementa. Nemoguće je znati je li u navedenom izvješću uzeta u obzir činjenica da su kamate mogle dospjeti na tužiteljeve račune u Uniji. Sporni akti nisu bili prepreka isplati takvih kamata, već samo njihovu mogućem povlačenju. Načelno tužitelj nije, dakle, pretrpio nikakvu štetu koja potječe iz gubitka kamata dospjelih na njegove račune u Uniji. Tužitelj ne dokazuje da bi se u slučaju da je u Iranu mogao ponovno uložiti iznose zamrznute na svojim računima u Uniji, on mogao

koristiti prosječnom kamatnom stopom od 6 %, to jest kumuliranom kamatnom stopom od 19 % kroz tri godine. Ono nije uzelo u obzir činjenicu da bi u slučaju da su ti iznosi bili pretvoreni u nacionalnu valutu, isti izgubili svoju vrijednost zbog pada vrijednosti iranskog rijala od 57 % u odnosu na euro između srpnja 2010. i studenoga 2013. Tužitelj ne podnosi dokaz niti o tome da se mogao koristiti prosječnom kamatnom stopom od 6 % na račune izražene u eurima.

- 149 Glede drugog elementa navodno pretrpljene imovinske štete, Vijeće, koje Komisija podupire, osporava da je tužitelj dokazao da je on mogao ostvariti navodni prinos na iznose koje su mu morala isplatiti tri društva za osiguranje ili reosiguranje. Oslanja se na iste argumente poput onih koje iznosi u vezi s iznosima zamrznutima na tužiteljevim računima u Uniji (točka 148. ove presude). Primjećuje da dokumenti koje je tužitelj podnio ne sadržavaju nikakav dokaz o iznosima koje su mu tri dotična društva navodno dugovala.
- 150 Glede trećeg elementa navodno pretrpljene imovinske štete, Vijeće, koje Komisija podupire, navodi da kada navodna šteta proizlazi iz gubitka mogućnosti da se obavljaju špekulativne poslovne djelatnosti, kao što je to ovdje slučaj, stupanj dokaza koji se zahtijeva jest prema sudskoj praksi posebno visok. Tužitelj nije poštovao takav stupanj dokaza. Što se tiče nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika, on zaključak o gubitku zarade koji je pretrpio između srpnja 2010. i studenoga 2013., i koji je konačno procijenjen na 1 919 554,50 eura, samo izvodi iz godišnjeg prosječnog prometa od 969 471,97 eura koji je ostvario za tu vrstu ugovora tijekom dvije prethodne godine. Međutim, on nije dostavio ugovore o osiguranju za prijevoz putnika koji su sklopljeni 2008. i 2009. Knjižno odobrenje koje je naslovljeno na društvo za osiguranje u Njemačkoj i koje je tužitelj podnio, ne dokazuje niti da je on s tim društvom sklopio ugovor za iznose koje potražuje, niti čak da je s njim održavao dugotrajan ugovorni odnos. U svakom slučaju tužitelj propušta zaključiti da gubitak zarade može odgovarati samo dobiti ostvarenoj od prihoda, a ne samom prihodu. Budući da nema informacija o troškovima tužitelja, osobito onima u vezi s ugovorom za koji tvrdi da ga je sklopio s društvom za osiguranje, i uslijed nemogućnosti da se provjeri pouzdanost informacija dostavljenih u tome pogledu, osobito kada on tvrdi da razina njegovih troškova iznosi 40 %, nije moguće odrediti točan iznos gubitka zarade koji je on možda pretrpio. Što se tiče nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz tereta, zaključak o gubitku zarade koji je tužitelj pretrpio samo izvodi iz odobrenja, koje nema dokaznu vrijednost jer ga je tužitelj sam sastavio i koje je neprecizno jer ne daje nikakvu naznaku niti o naravi ugovora o osiguranju, na koje je navodno postojao utjecaj, niti o gubitku zarade u vezi s tim ugovorima.
- 151 Uvodno se mora naglasiti da se u okviru ove tužbe tužitelj osnovano poziva samo na imovinsku štetu koja se odnosi na razdoblje tijekom kojeg su njegova financijska sredstva bila zamrznuta na temelju spornih akata, to jest razdoblje od 27. listopada 2010. do 15. studenoga 2013. (u daljnjem tekstu: relevantno razdoblje).
- 152 Budući da se velik dio tužiteljevih tvrdnji glede imovinske štete zasniva na procjenama sadržanima u izvješću SRA, čiju je dokaznu vrijednost osporilo Vijeće, koje Komisija podupire, valja započeti ispitivanjem dokazne vrijednosti tog izvješća.

1) Dokazna vrijednost izvješća SRA kojim je procijenjena navodno pretrpljena imovinska šteta

- 153 Budući da ne postoji propis Unije o pojmu dokaza, sud Unije utvrdio je načelo slobodnog izvođenja dokaza ili slobode u odabiru dokaznih sredstava koje se treba shvatiti kao mogućnost da se radi dokazivanja određene činjenice pozove na bilo kakva dokazna sredstva, kao što su iskazi svjedoka, dokumentarni dokazi, priznanja itd. (vidjeti u tom smislu presude od 23. ožujka 2000., Met-Trans i Sagpol, C-310/98 i C-406/98, EU:C:2000:154, t. 29., od 8. srpnja 2004., Dalmine/Komisija, T-50/00, EU:T:2004:220, t. 72., i mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Archer Daniels Midland/Komisija, C-511/06 P, EU:C:2008:604, t. 113. i 114.). Shodno tomu, sud Unije utvrdio je načelo slobodne ocjene dokaza prema kojem je utvrđivanje vjerodostojnosti ili, drugim riječima,

dokazne vrijednosti dokaza prepušteno osobnom uvjerenju suca (presuda od 8. srpnja 2004., Dalmine/Komisija, T-50/00, EU:T:2004:220, t. 72., i mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Archer Daniels Midland/Komisija, C-511/06 P, EU:C:2008:604, t. 111. i 112.).

- 154 Za utvrđivanje dokazne vrijednosti dokumenta mora se u obzir uzeti više elemenata, kao što je podrijetlo dokumenta, okolnosti njegove izrade, njegov adresat, njegov sadržaj, te se upitati izgledaju li prema tim elementima informacije, koje on sadržava, smisleno i vjerodostojno (presuda od 15. ožujka 2000., Cimenteries CBR i dr./Komisija, T-25/95, T-26/95, T-30/95 do T-32/95, T-34/95 do T-39/95, T-42/95 do T-46/95, T-48/95, T-50/95 do T-65/95, T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95, EU:T:2000:77, t. 1838., i od 7. studenoga 2002., Vela i Tecnagrind/Komisija, T-141/99, T-142/99, T-150/99 i T-151/99, EU:T:2002:270, t. 223.).
- 155 U tom je kontekstu sud Unije već zaključio da se analiza koju je tužitelj podnio ne može smatrati neutralnim i neovisnim stručnim mišljenjem jer ju je sam tužitelj zatražio i financirao i jer je sastavljena na temelju baza podataka koje je on stavio na raspolaganje, a da točnost ili relevantnost tih podataka nije bila predmet bilo kakve neovisne provjere (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2011., Siemens/Komisija, T-110/07, EU:T:2011:68, t. 137.).
- 156 Sud Unije također je već imao prilike navesti da stručno mišljenje može imati dokaznu snagu samo na temelju svojeg objektivnog sadržaja i da puka nepotkrijepljena tvrdnja u tom dokumentu nije sama po sebi uvjerljiva (vidjeti u tom smislu presudu od 16. rujna 2004., Valmont/Komisija, T-274/01, EU:T:2004:266, t. 71.).
- 157 Dokaznu vrijednost izvješća SRA valja u ovom slučaju ocijeniti s obzirom na načela navedena u točkama 153. do 156. ove presude.
- 158 U tom pogledu valja primijetiti da je izvješće SRA izvorno sastavljeno na perzijskom i da prijevod koji je tužitelj dostavio na jeziku postupka jest neslužbeni prijevod. U tom pogledu Opći sud nije uvjeren da prijevod navedenog izvješća koji je tužitelj dostavio i koji je sastavljen na jeziku postupka, jest vjeren izvorniku. Osim toga, to je izvješće sastavio subjekt sa sjedištem u Iranu, institut SRA, koji je predstavljen kao službeni javni računovođa. No, niti jedan dokaz u tom pogledu nije uložen u spis. Iz prijevoda istog izvješća na jeziku postupka proizlazi da je „revizija [koju sadržava bila] provedena samo u svrhu pomaganja [tužitelju] prilikom procjene iznosa štete koju je pretrpio” zbog spornih akata. Predmetno izvješće je tako bilo sastavljeno na tužiteljev zahtjev i on ga je financirao kako bi u okviru ovog spora dokazao postojanje i opseg navodne imovinske štete. Štoviše, kao što proizlazi iz prijevoda dotičnog izvješća na jeziku postupka, ovo potonje se u biti zasniva na dokumentima ili podacima koje je tužitelj dostavio. Mora se, međutim, naglasiti da dokumenti koje je tužitelj dostavio nisu priloženi izvješću i nisu podneseni u okviru ovog postupka, tako da se Opći sud ne može upoznati s njihovim sadržajem. Naposljetku, u prijevodu predmetnog izvješća na jeziku postupka navodi se da su podaci koje tužitelj dostavio bili prihvaćeni uslijed izostanka „bilo kakvog dokaza o njihovoj netočnosti”.
- 159 Budući da iz neslužbenog prijevoda izjave instituta SRA na jeziku postupka proizlazi da je ovaj potonji računovođa s odobrenjem za rad koji mora poštovati načela neovisnosti i nepristranosti te da je „provjerio dokaze i dokumente” dostavljene od strane tužitelja, a kao što je to također spomenuto u izvješću SRA, valja primijetiti da ova izjava potječe od davatelja izjave koji potvrđuje u svoje ime i da nije poduprta nikakvim vanjskim dokazima koji bi potkrijepili njezin sadržaj.
- 160 Zbog konteksta u kojem je izvješće SRA bilo sastavljeno i na temelju načela navedenih u točkama 153. do 156. ove presude dokaznu vrijednost tog izvješća treba uvelike relativizirati. Ono se ne može smatrati dostatnim za dokazivanje onoga što je sadržano u njemu, osobito glede postojanja i opsega navodne štete. Ono bi najviše moglo vrijediti kao *prima facie* dokaz koji bi trebao biti potkrijepljen drugim dokazima.

2) Prvi element navodno pretrpljene imovinske štete

- 161 Glede dijela u kojem se radi dokazivanja prvog elementa navodno pretrpljene imovinske štete tužitelj oslanja na točku 1. izvješća SRA, valja podsjetiti, kao što je to već bilo primijećeno u točki 160. ove presude, da se to izvješće ne može smatrati dostatnim za dokazivanje onoga što je u njemu sadržano i da ga treba potkrijepiti drugim dokazima.
- 162 Jedini dopušteni dokazi koje je tužitelj podnio su dopisi prve banke od 6. i 23. kolovoza 2010., druge banke od 23. kolovoza 2010. i 25. travnja 2014. i treće banke od 28. srpnja 2010. i 22. travnja 2014., u kojima su navedeni ukupni iznosi od 89 563,02 eura, 12 853,84 GBP (oko 14 396 eura) i 2126,51 USD (oko 1828 eura) koje je tužitelj položio na račune u Uniji i koji su bili podvrgnuti mjerama zamrzavanja financijskih sredstava donesenima protiv njega od 26. srpnja 2010. Izgleda da su ti dopisi služili kao temelj za iznose unesene u prvu tablicu reproduciranu u točki 1. izvješća SRA. Oni također potvrđuju da su zahtjeve za prijenos financijskih sredstava, koje je tužitelj uputio navedenim bankama tijekom ljeta 2010., te banke odbile zbog mjera zamrzavanja financijskih sredstava donesenih protiv njega od 26. srpnja 2010.
- 163 Vijeće nije osporilo iznose prijavljene u dopisima spomenutima u točki 161. ove presude, nego primjećuje, u biti, da tužitelj nije u dovoljnoj mjeri dokazao niti da ti iznosi nisu proizveli nikakve kamate tijekom relevantnog razdoblja niti da bi mu ti iznosi, da su mogli biti preneseni u Iran, pribavili godišnju kamatu od 6 % tijekom relevantnog razdoblja. Komisija je u točki 11. podtočki (i) intervencijskog podneska također primijetila da „prilozi A.12. do A.14. [tužbi] pružaju nasumičan i nepotpun trenutni prikaz različitih transakcija i stanja na računima”.
- 164 U tom pogledu valja utvrditi da informacije sadržane u dopisima spomenutima u točki 161. ove presude predstavljaju samo izjave koje potječu od predmetnih banaka. Čak i ako su te izjave dale banke koji su same podlijegale mjerama ograničavanja, one ipak nisu lišene bilo kakve dokazne vrijednosti zbog svoje preciznosti, detaljnosti i razumnosti. Naime, u tim se izjavama upućuje na brojeve računa i konkretne i relativno skromne iznose s danom 6. kolovoza 2010. glede prve banke iz točke 162. ove presude, s danom 20. ožujka 2013. glede druge banke iz točke 162. ove presude, i s danom 20. ožujka 2014. glede treće banke iz točke 162. ove presude. Osim toga, argument Komisije koji se temelji na nasumičnosti predmetnih iznosa treba se u određenoj mjeri relativizirati s obzirom na činjenicu da su financijska sredstva tužitelja ostala neprekinuto zamrznuta između 27. srpnja 2010. i 18. listopada 2015., kao datuma na koji je tužiteljevo ime uklonjeno sa spornih popisa, i na činjenicu da, osim prirasta kamata, niti jedna treća osoba niti tužitelj nisu morali izvršiti prijenose na te račune nakon što su prve mjere ograničavanja bile donesene protiv tužitelja. Štoviše, zahtjevi za prijenos financijskih sredstava koje je tužitelj uputio drugoj i trećoj gore navedenoj banci potvrđuju da su se iznosi istovjetni onima navedenima u ožujku 2013. i u ožujku 2014. već nalazili na tužiteljevima računima u ljeto 2010.
- 165 Nakon što je to primijećeno, izjave u izvješću SRA i u dopisima spomenutima u točki 161. ove presude morale su biti potkrijepljene drugim dokazima kako bi predstavljale dokaz dostatan za prvi element navodno pretrpljene imovinske štete.
- 166 Naime, Opći sud bi se samo na temelju dokaza poput izvadaka iz računa ili ugovora o računima koji potječu iz relevantnog razdoblja mogao uvjeriti da se financijska sredstva položena na predmetne račune nisu promijenila tijekom cijelog relevantnog razdoblja i da ta sredstva nisu proizvela nikakve kamate tijekom tog istog razdoblja. U dopisima prve i treće banke iz točke 162. ove presude nema nikakve informacije u vezi s kamatama. Osim toga, iako je u dopisu druge banke od 25. travnja 2014. iz točke 162. ove presude navedeno da nikakve kamate nisu bile isplaćene na račune s danom 20. ožujka 2014. ili da su isplaćene samo zanemarive kamate, u njemu nije pojašnjeno od kojeg su datuma te kamate bile obračunane. Međutim, financijska sredstva koja su se nalazila na tužiteljevima računima u

Uniji tijekom relevantnog razdoblja i informacije o mogućim kamatama koje su ta sredstva proizvela tijekom istog razdoblja bili su bitne informacije za procjenu prvog elementa navodno pretrpljene imovinske štete.

- 167 Mora se primijetiti da su dopušteni dokazi morali biti podneseni kako bi se dokazalo da bi financijska sredstva koja su se nalazila na tužiteljevim računima u Uniji tijekom relevantnog razdoblja proizvela godišnju kamatu od 6 % da su mogla biti prenesena u Iran. Dopisi navedeni u točki 161. ove presude ne sadržavaju nikakvu informaciju u tom pogledu. Činjenica da je u izvješću SRA primijenjena takva stopa, koja je predstavljena kao „prosječna godišnja kamatna stopa za račune u stranim valutama” u drugoj tablici reproduciranoj u točku 1. navedenog izvješća, nije dovoljna uzimajući u obzir to da samo to izvješće nije dovoljno za dokazivanje svojeg sadržaja.
- 168 Tužitelj se, dakle, nije uspio osloboditi tereta da dokaže prvi element navodno pretrpljene imovinske štete koji odgovara gubitku kamata koje bi mogao dobiti da je financijska sredstva položena na svojim računima u Uniji prenio u Iran i tamo ostvario prinos na njima.
- 169 U tim okolnostima valja odbiti tužiteljev zahtjev za naknadu navodno pretrpljene štete u dijelu u kojem se odnosi na prvi element te štete.

3) Drugi element navodno pretrpljene imovinske štete

- 170 Glede dijela u kojem se radi dokazivanja drugog elementa navodno pretrpljene imovinske štete tužitelj oslanja na točku 2. izvješća SRA, valja podsjetiti da se to izvješće ne može smatrati dostatnim za dokazivanje onoga što je u njemu sadržano i da ga treba potkrijepiti drugim dokazima.
- 171 Jedini dopušteni dokazi koje je tužitelj podnio u tom pogledu su izvadak iz računa prvog društva za osiguranje i reosiguranje u kojemu je naveden ukupan iznos koji se duguje tužitelju, i to 1 053 268,62 eura s danom 1. travnja 2014., obavijest o terećenju za iznos od 189 547,60 eura koji je tužitelj 20. travnja 2009. izdao u pogledu navedenog društva, izvadak iz računa na perzijskom jeziku drugog društva za osiguranje i reosiguranje, obavijest o terećenju za iznos od 265 444,21 eura koji je tužitelj 5. prosinca 2009. izdao u pogledu ovog potonjeg društva, izvadak iz računa trećeg društva za osiguranje i reosiguranje u kojemu je naveden iznos koji se duguje tužitelju, i to 1 344 859,30 eura s danom 30. rujna 2014., kao i dopis i poruke elektroničke pošte koje je ovo potonje društvo uputilo tužitelju 25. studenoga 2010. te 2. i 8. listopada 2012. navodeći nemogućnost ili poteškoću u provedbi plaćanja u korist tužitelja zbog sankcija donesenih protiv njega.
- 172 Vijeće, koje Komisija podupire, osporava da su obavijesti o terećenju i izvaci iz računa koje je tužitelj podnio dovoljni za dokazivanje iznosa financijskih sredstava koja su mu dugovala tri predmetna društva za osiguranje i reosiguranje i čije bi plaćanje bilo zamrznuto na temelju spornih akata. Osim toga, smatra da tužitelj nije u dovoljnoj mjeri dokazao da bi mu ta financijska sredstva donijela godišnju kamatu od 6 % tijekom relevantnog razdoblja da ih se moglo prenijeti u Iran.
- 173 U tom pogledu valja utvrditi da izvadak iz računa drugog društva za osiguranje i reosiguranje iz točke 171. ove presude nije dokaz koji Opći sud može uzeti obzir jer je sastavljen na perzijskom i nije dostavljen nikakav prijevod na jezik postupka, to jest engleski. Konkretno, budući da su brojke koje se koriste u tom dokumentu perzijski brojevi, nije moguće proniknuti u njihovo značenje i usporediti ih s onima koji su reproducirani u tužiteljevim pismenima. Stoga valja zaniijekati bilo kakvu dokaznu vrijednost tog dokumenta.
- 174 Izvaci iz računa prvog i trećeg društva za osiguranje i reosiguranje iz točke 171. ove presude sastavljeni su s danom 1. travnja odnosno 30. rujna 2014. te se na temelju niti jedne naznake u njima ne može steći uvjerenje da se odnose samo na potraživanja ili dugove između svakog od triju društava za osiguranje ili reosiguranje i tužitelja koji su nastali tijekom relevantnog razdoblja, to jest između

27. listopada 2010. i 15. studenoga 2013. Valja, dakle, utvrditi da se tim dokumentima dovoljno ne dokazuju financijska sredstva koja su navedena društva za osiguranje i reosiguranje dugovala tužitelju i čije bi plaćanje bilo zamrznuto na temelju spornih akata.

- 175 Obavijesti o terećenju koje je tužitelj izdao u odnosu na prvo i drugo društvo za osiguranje i reosiguranje iz točke 171. ove presude potječu od 20. travnja odnosno 5. prosinca 2009. i nužno upućuju na potraživanja koja su nastala prije relevantnog razdoblja tijekom kojeg su sporni akti proizvodili svoje učinke. Tim se dokumentima ne mogu, dakle, dokazati financijska sredstva koja su ta društva za osiguranje i reosiguranje dugovala tužitelju i čije bi plaćanje bilo zamrznuto na temelju spornih akata.
- 176 Naposljetku, u dopisu i porukama elektroničke pošte koje je tužitelju uputilo treće društvo za osiguranje i reosiguranje iz točke 171. ove presude ne spominje se nikakav iznos koji navedeno društvo duguje tužitelju. Prema tome, tim se dokumentima ne mogu dokazati financijska sredstva koja je navedeno društvo za osiguranje i reosiguranje dugovalo tužitelju i čije bi plaćanje bilo zamrznuto na temelju spornih akata.
- 177 U svakom slučaju, niti jedan od dokumenata spomenutih u točkama 173. do 176. ove presude ne sadržava informacije o mogućnosti koju je tužitelj imao da dobije godišnju kamatu od 6 % na ta sredstva, da su mogla biti prenesena u Iran. Kao što je već istaknuto u točki 167. ove presude, neki dopunski i dopušteni dokazi nedostaju glede toga u spisu.
- 178 Tužitelj se, dakle, nije uspio osloboditi tereta da dokaže drugi element navodno pretrpljene imovinske štete koji odgovara gubitku kamata koje bi mogao dobiti da je financijska sredstva, koja su mu dugovala tri društva za osiguranje i reosiguranje, dobio i prenio u Iran i tamo ostvario prinos na njima.
- 179 U tim okolnostima valja odbiti tužiteljev zahtjev za naknadu navodno pretrpljene imovinske štete u dijelu u kojem se odnosi na drugi element te štete.

4) Treći element navodno pretrpljene imovinske štete

- 180 Glede dijela u kojem se radi dokazivanja trećeg elementa navodno pretrpljene imovinske štete tužitelj oslanja na točku 3. izvješća SRA, valja podsjetiti da se to izvješće ne može smatrati dostatnim za dokazivanje onoga što je u njemu sadržano i da ga treba potkrijepiti drugim dokazima.
- 181 Jedini dopušteni dokazi koje je tužitelj podnio u tom pogledu su knjižno odobrenje na iznos od 76 187,65 eura izdano 24. travnja 2010. u pogledu određenog društva za osiguranje, kao i interni dopis od 14. travnja 2014. na perzijskom koji potječe od direktora pravnih i ugovornih poslova, uz koji je priložen neslužbeni prijevod na jeziku postupka.
- 182 Vijeće, koje Komisija podupire, smatra u biti da dokumenti koje je tužitelj podnio ne dokazuju postojanje ustaljenog i trajnog ugovornog odnosa za iznose koje on potražuje.
- 183 U tom pogledu valja primijetiti da knjižno odobrenje, koje je tužitelj izdao u odnosu na određeno društvo za osiguranje, potječe od 20. travnja 2010. i upućuje na provedbu programa putnog osiguranja tijekom razdoblja koje je prethodilo relevantnom razdoblju za kojeg su sporni akti proizvodili svoje učinke. U tom se dokumentu uopće ne navodi to da se program putnog osiguranja na koji se odnosi trebao nakon razdoblja provedbe spomenutog u njemu nastaviti ili obnoviti, osobito tijekom cijelog relevantnog razdoblja. Taj dokument ne može, dakle, dokazati gubitak zarade koji je tužitelj pretrpio zbog nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika i tereta koje je bilo povezano s mjerama ograničavanja donesenim protiv tužitelja u spornim aktima.

- 184 Osim toga, dopisu od 14. travnja 2014. koji potječe od tužiteljeva direktora pravnih i ugovornih poslova može se kao takvom priznati tek slaba dokazna vrijednost jer je on samo neslužbeno preveden i potječe od same stranke koja se poziva na njega u prilog vlastitim zahtjevima. U svakom slučaju, iz neslužbenog prijevoda tog dopisa proizlazi da „na temelju kratke istrage, šteta nastala društvu (premije) koja proizlazi iz mjera ograničavanja koje je Europska unija donijela tijekom više mjeseci iznosi 56 601 043 645 [IRR (oko 1 132 020 eura)]”. Takva je izjava previše nejasna i neprecizna da bi se na temelju nje moglo zaključiti da je tijekom relevantnog razdoblja tužitelj stvarno pretrpio gubitak zarade zbog nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika i tereta koje je povezano s donošenjem spornih akata, i to u iznosima spomenutim u njegovim pismenima.
- 185 Tužitelj se, dakle, nije uspio osloboditi svojeg tereta da u dovoljnoj mjeri dokaže treći element navodno pretrpljene imovinske štete koji odgovara gubitku zarade koji je on pretrpio zbog nesklapanja ugovora o osiguranju za prijevoz putnika i tereta.
- 186 U tim okolnostima valja odbiti tužiteljev zahtjev za naknadu navodno pretrpljene imovinske štete u dijelu u kojem se odnosi na treći element te štete.
- 187 Stoga, čak i bez potrebe za ispitivanjem pretpostavke koja se odnosi na postojanje uzročne veze, valja u cijelosti odbiti zahtjev za naknadu imovinske štete koji je tužitelj podnio.
- 188 S obzirom na sve prethodne ocjene, tužbu treba odbiti u cijelosti.

Troškovi

- 189 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, valja mu naložiti snošenje troškova, sukladno zahtjevu Vijeća.
- 190 U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog istog poslovnika, institucije koje su intervenirale u postupak snose svoje troškove. Stoga će Komisija snositi vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (prvo prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Tužba se odbija.**
- 2. Društvo Iran Insurance Company snosit će vlastite troškove kao i troškove Vijeća Europske unije.**
- 3. Europska komisija snosit će vlastite troškove.**

Pelikánová

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Öberg

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 13. prosinca 2018.

Potpisi

Sadržaj

I. Okolnosti spora	2
II. Postupak i zahtjevi stranaka	4
III. Pravo	6
A. Nadležnost Općeg suda	6
B. Dopuštenost tužbe	7
C. Dopuštenost dokaza koji su podneseni u prilogu replici i zahtjev tužitelja da mu se dopusti podnošenje dopunskih dokaza tijekom postupka	9
D. Meritum	11
1. Navodna nezakonitost.....	12
a) Pravna pravila čija je povreda istaknuta	13
b) Pitanje imaju li pravna pravila, čija je povreda istaknuta, za cilj dodjeljivanje prava pojedincima	13
c) Pitanje, je li Vijeće počinilo dovoljno ozbiljnu povredu pravnih pravila čija je povreda istaknuta	14
2. Navodna šteta i postojanje uzročne veze između nezakonitosti postupanja kojem se prigovara i te štete.....	15
a) Navodno pretrpljena neimovinska šteta	15
b) Navodno pretrpljena imovinska šteta	18
1) Dokazna vrijednost izvješća SRA kojim je procijenjena navodno pretrpljena imovinska šteta	20
2) Prvi element navodno pretrpljene imovinske štete	22
3) Drugi element navodno pretrpljene imovinske štete	23
4) Treći element navodno pretrpljene imovinske štete	24
Troškovi	25